

Täysistunto

Tiistai 20.12.2016 klo 10.06—22.18

8.6. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Nyt esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 30.

Pyydän niitä edustajia, jotka eivät aio osallistua tähän keskusteluun, poistumaan pikimmiten.

Keskustelu

12.05 **Harry Wallin sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta käsittelee mietinnössään maatalouden kannattavuuskriisiä ja toteaa, että maataloustuotteiden markkinatilanne on vaikea Suomessa ja koko EU:ssa. Luonnonvarakeskus arvioi tilakohtaisen yrittäjätulon alenevan 9 400 euroon vuonna 2016. Maatalousyrityksistä 38 prosentilla ei ennusteen mukaan jää yrittäjätuloa lainkaan. Valiokunta pitää oikeasuuntaisina hallituksen päätöksiä, joilla on pyritty helpottamaan viljelijöiden taloudellista tilannetta, ja niiden vaikutus yrittäjätuloon on positiivinen.

Talousarvioletuksen yhteydessä päätettiin osoittaa yhteensä 50 miljoonaa euroa maatalouden kriisitoimien rahoittamiseen. Tästä suurin osa otettiin käyttöön vuoden 2016 kolmannessa lisätalousarviossa. Hallitusohjelman mukaisesti maatalouden kannattavuuden kasvuun panostetaan myös Maatilatalouden kehittämisrahaston kautta yhteensä 90 miljoonalla eurolla. Tästä 30 miljoonaa euroa sisältyy käsiteltävään talousarvioletukseen. Valiokunta toteaa, että suuri velkamäärä, maataloustuotteiden markkinoiden epävakaus ja sato-
tasojen vaihtelut ovat lisänneet maatalousyrittäjien riskiä, jolloin tuet ovat olleet tuottoja vakauttava tekijä.

Valiokunta pitää välttämättömänä maatilojen kannattavuuden parantamista myös muiden toimenpiteiden avulla. Viljelijät tarvitsevat konkreettisia toimenpiteitä, jotka auttavat nykyisen vaikean tilanteen yli, esimerkiksi laaja-alaista puolueetonta neuvontaa, sillä tilojen väliset kannattavuuserot ovat suuria, joten yksilöllisillä ratkaisuilla on keskeinen merkitys tilan kannattavuudelle. Näin ollen valiokunta lisää maaseudun elinkeinojen kehittämiseen suunnattavaa valtionapua 1,9 miljoonalla eurolla. Maatalouden kannattavuuden parantamiseksi valiokunta pitää edelleen tarpeellisena myös tilusjärjestelytoimintaa ja lisää 400 000 euroa kiinteistötoimitusten tukemiseen.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös suomalaisen ruoantuotannon kilpailukyvyn parantamiseen ja toteaa, että markkinoissa on käyttämättömiä mahdollisuuksia, joita tulee hyödyntää hinnoittelussa. Valiokunta pitää tärkeänä kansallisen ruokaketjun kehittämiseen varattua määrärahaa ja korostaa, että onnistuneet vientiponnistelut vaativat kansainvälistä näkyvyyttä. Valiokunta lisää 100 000 euroa Arktiset Aromit ry:lle luonnontuotealan viennin ja siihen liittyvän matkailun edistämiseen. Valiokunta näkee edelleen tärkeänä myös julkisiin elintarvikehankintoihin liittyvän osaamisen lisäämisen, nostaa esiin EkoCentrian sek-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

torilla tekemän laajan kehittämistyön ja lisää sille 150 000 euroa lähiruoan käytön edistämiseen.

Metsätalouden osalta valiokunta nostaa esiin puutuotannon kestävyiden turvaamisen ja toteaa, että uudistetun Kemera-järjestelmän ongelma ei syksyllä 2016 ole myönnettävien määrärahojen riittävyys vaan järjestelmän toimimattomuus. Hallinnollisista syistä johtuen Kemera-tukea on jäämässä käyttämättä noin 15 miljoonaa euroa vuonna 2016. Näin ollen valiokunta ehdottaa lausuman hyväksymistä: "Eduskunta edellyttää, että vuoden 2017 lisätalousarvioesityksessä momentille 30.40.44 lisätään vastaava määräraha kuin mitä vuodelle 2016 osoitetusta tuesta puutuotannon kestävyiden turvaamiseen jää käyttämättä." Lisäksi valiokunta lisää Suomen metsäkeskukselle 400 000 euroa Kemera-hakemusruuhkan purkamiseen ja hakemusten käsittelyyn liittyvän sähköisen järjestelmän kehittämiseen.

Valiokunta lisää määrärahoja myös 600 000 euroa 4H-järjestölle yrittäjyyttä ja nuorten työllisyyttä edistävään toimintaan, kylätoiminnan valtionapuun 250 000 euroa ja korostaa alue- ja paikallistasolla tapahtuvan toiminnan tukemista, 100 000 euroa hoitokalastukseen, 50 000 euroa Suomen Ammattikalastajaliitolle kaupallisen kalastuksen edistämiseen ja 50 000 euroa Tampereen yliopiston valtionapuun käytettäväksi eläinkokeita korvaavien vaihtoehtojen tutkimusjärjestelmien kehittämiseen. Yhteensä valiokunnan tekemät lisäykset ovat 4 miljoonaa euroa.

Lopuksi haluan nostaa esiin vielä muutamat momentit, joiden määrärahaa valiokunta joutuu korjaamaan vuodesta toiseen. Valiokunta pitää menettelyä moitittavana ja pitää tärkeänä, että hallitus korjaa menettelyn vuoden 2018 talousarvioesityksessä. Tällaisia momentteja ovat muun muassa neuvontamomentti ja tuki 4H-toiminnalle.

Lopuksi haluan kiittää ministeriä ja jaoston jäseniä erinomaisesta yhteistyöstä tämän vuoden aikana.

12.10 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia maatalousjaoston puheenjohtajan esittelypuheenvuorosta ja kiitoksia valtiovarainvaliokunnalle ja asianosaiselle jaostolle noista budjettiin tehdyistä lisäyksistä. Täytyy sanoa, että jalka on osunut lankulle eli ponnistus on ollut kohdallaan ja oikeat kipukohdat on valiokunta ilman muuta tunnistanut.

Puheenjohtajan esittelypuheessa nousi esille maatalouden vaikea markkinatilanne. Tuohon tilanteeseen voi helposti yhtyä, ja juuri sen takia hallitus budjettiriihen yhteydessä laati tuon kriisipaketin, missä aivan oikein, niin kuin jaoston puheenjohtaja totesi, valtaosa annettiin jo kuluvan vuoden lisätalousarviossa ja osa nyt tulevalle vuodelle. Mutta edelleenkin se kannattavuuden paraneminen lepää markkinoilta saatavien kasvavien tulojen varassa, ja siinä mielessä on hyvä, että myös uusia markkinakanavia suomalaisille elintarvikkeille on avautunut, ja toivottavasti tuo Euroopan markkinoilla kohentunut tuotteitten hintataso saavuttaa myös Suomen, jotta ne kestävätkä kannattavan tuotannon edellytykset voidaan saavuttaa.

Myös kustannusten alentaminen on tärkeä asia tuossa maatalouden kannattavuuspuolella, ja sen takia on erittäin tärkeää, että Maatalouden kehittämisrahastoa pystytään pääomittamaan, jotta pystytään tukemaan niitä investointeja, jotka edistävät maatalouden rakennekehitystä ja sitä kautta myös mahdollistavat alemmat tuotantokustannukset pikkuhiljaa.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Noista ensi vuoden määrärahoista: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on tyypillistä se, että määrärahat vaihtelevat kohtuullisen paljon vuosittain. Esimerkiksi se, että pystymme kuluvana vuonna maksamaan noin 88 prosenttia tämän vuoden viljelijätuista jo tämän vuoden puolella, näkyy taas ensi vuoden budjetissa ikään kuin alempana montuna. Mutta tämä on hyvä huomata, mistä on kyse.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa vielä esille tuosta ensi vuoden budjetista nuo hallituksen kärkihankepanostukset. Tässä kauppataseen oikaisussa eli siinä, että saamme enemmän suomalaista ruokaa kaupaksi maailmalle ja pystytään ehkä osaltaan myös tuontia korvaamaan kotimaisella, käytetään vientiä edistäviin toimiin kaiken kaikkiaan 2,5 miljoonaa kärkihankerahoitusta. Luonnonvaratalouteen on kärkihankerahoitusta yhteensä 14,5 miljoonaa, mikä jakautuu metsätiedon ja siihen nojaavien sähköisten palveluiden kehittämiseen, 5 miljoonaa, ravinteiden kierrätyksen ja Itämeren vesiensuojelun edistämiseen, 5 miljoonaa, vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttämiseen, 2,5 miljoonaa, sekä siten veteen perustuvien sinisen biotalouden liiketoimien kehittämiseen, 2 miljoonaa. Nämä ovat merkittäviä kehittämispanoksia.

Jaoston puheenjohtaja otti esille tuon metsätalouden ja Kemera-rahoituksen. On todella hienoa, että meillä metsäsektorilla pyyhkii niin hyvin kuin pyyhkii eli markkina toimii, vienti teollisuustuotteilla vetää, kaikki edellytykset on nostaa hallituksen tavoitteitten mukaisesti noita markkinahakkuita. Mutta se, mikä ei ole toiminut, on ollut valitettavasti tämä Kemera-tukiasia, ja nyt se, että valiokunta osoittaa näitten hakuruuhkien purkamiseen 400 000 euroa, on kovin tervetullutta. Otan hyvin vakavasti tämän valiokunnan lausuman siitä, että nyt tänä vuonna käyttämättä jääneet määrärahat täytyy hallituksen ilman muuta pystyä sitten ensi vuonna käyttämään, koska tämä metsänhoitotöiden pitkäjänteinen edistäminen, mitä näillä rahoilla tehdään, on Suomen puuntuotannon kannalta äärimmäisen tärkeä asia.

Jaoston puheenjohtaja otti esille tämmöisenä moiteasiana ja nuhteena sen, että valiokunta on joutunut vuodesta toiseen joihinkin kohteisiin lisäämään rahaa — ja hyvä, että on lisännyt, ja otan myös nuhteet vastaan. Näinhän se on ollut, kun katsotaan, ja se on valitettavan pitkään jatkunut tilanne. Onneksi joitain valiokunnan aikaisempina vuosina tunnistamia kipukohtia on pystytty myös korjaamaan. Esimerkiksi tuo Euroopan metsäinstituutin rahoitus, joka monta, monta vuotta kulki eduskunnan varassa, nyt on otettu budjettipohjiin ja -kehyksiin. Täytyy myös sanoa, että tuo yksi pieni yksityiskohta eli Tenojoelle viimein saatava lohilaskuri tulee tarpeeseen ja se helpottaa jatkossa sitten tuon Tenojoenkin kalastuksen säätelyä.

Lopuksi vielä kiitän näitä määrärahalisäyksiä sekä verohuojennuksia liittyen yrittäjävähennykseen, metsätilojen sukupolvenvaihdosten edistämiseen sekä myös yhteismetsien eduskunnasta saamaan kädenojennukseen. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on mahdollista käydä sitten debattia tästä aiheesta. Pyydän edustajia ilmoittautumaan.

12.15 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri tuossa sanoi, että askel on osunut jaostolla lankulle. Se on juuri näin, erittäin hyvää työtä on jaosto tehnyt, kiitos siitä. Samoin on osunut myöskin ministerin — ja koko hallituksen — toiminta lankulle: biotalouden edistämisessä, viennin edistämisessä, kriisipaketin aikaansaamisessa, byrokratian vähentämisessä ja näin edelleen — ja noissa viimeksi mainituissa, ministe-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

rin mainitsemisissa, verotuskysymyksissä. Ne ovat erittäin tärkeitä, täysin välttämättömiä, jotta me pystymme tässä maassa pitkäjänteisemmin vaativaa maataloutta, ruoantuotantoa harjoittamaan.

Mutta, puhemies, se asia, johon jo viittasivat puheenjohtaja jaostossa sekä ministeri: Markkinatasapaino ei meillä ole kunnossa. Se on meidän kaikkien tehtävä ja työ, että me sen saamme kuntoon. Kauppa tekee koko ajan hyvää tulosta, teollisuus sinnittelee jotenkuten, ja viljelijät, ruoantuottajat, kituvat huonossa kannattavuudessa. Näin ei voi olla, ja siihen on meidän pakko löytää keinot. Jos ne eivät löydy vapaaehtoisesti markkinoilta, niin meidän lainsäätäjien on asiaan puututtava. Onneksi asia on myöskin tuolla EU:ssa esillä, kiitos myöskin siitä ministerille.

12.17 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän yhteen kohtaan huomiota vielä erikseen — se oli kyllä tuossa puheessakin: Jaosto kävi hyvän ja pitkän keskustelun koskien tätä pohjoisen tuotteiden tulevaisuutta, me tässä lisäämme tälle Arktiset Aromit ry:lle lisää rahaa. Mutta jos tänä kuukautena tuhat charteria ja vuorokonetta lentää Lappiin, Lappi vetää tänä päivänä matkailua, mikseivät myöskin pohjoiset tuotteet? Meillä on pohjoinen luonto, myöskin hyvät pohjoiset tuotteet ja puhtaat tuotteet. Voisiko ajatella sitä, että nyt kun pitää saada lisää rahaa markkinoilta, niin otettaisiin tämä Nordic-brändi, josta on paljon puhuttu, sellaiseksi meidän lippulaivaksi ja lähdetäisiin sen kautta vähän hakemaan vientituloja, koska ihmiset ovat kiinnostuneet Suomesta ja erityisesti Pohjolasta?

12.17 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Leppä käytti erittäin hyvän puheenvuoron, ja yhdyn kyllä täysin hänen esittämiinsä kiitoksiin siitä, että ministeriö ja maatalousjaosto ovat tehneet erinomaisen hyvää työtä — ja myöskin maa- ja metsätalousvaliokunta, voin näin omalta puoleltani lausua.

Mutta muutama sana kuumana käyvästä suurpeto- eli susipolitiikasta. Kun me tiedämme, että esimerkiksi susien aiheuttamat vahingot ovat nyt moninkertaistuneet ja ehkä — kulunutta termiä käyttäen — räjähtäneet käsiin ja tätä myöten sitten myöskin korvausten määrä lisääntyy ja valtio joutuu maksamaan suuremman määrän korvauksia, niin on esitetty ihan suoria kysymyksiä siitä, voitaisiinko tätä petokantaa leikata nyt vähän rajummalla kädellä. Kun tiedän, että kohta on tulossa tämä kannanhoidollisen metsästyksen kaatokiintiöarvio, niin kysynkin ministeriltä: missä vaiheessa tämä on, ja koska tämä julkaistaan, jotta metsästäjät sitten pääsevät valmistautumaan tähän kannanhoidolliseen metsästyseen ajoissa?

12.18 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten ministeri tuossa puheessaan kuvaili, tämä suomalaisen ruoantuotannon ja maatilojen kriisi ja ahdinko on eduskunnan yhteinen huoli, ja on hyvä, että meillä on ollut käsittelyssä kriisipaketti jo tälle vuodelle ja tulevalle vuodelle ja uutta kriisilainsäädäntöä on tehty. Mutta totta on sekin, että ei voi jatkuvasti mennä kriisipaketista toiseen vaan tuottavuutta pitää saada markkinoilta. Kysyisin tässä tuotantoketjun ja kaupan osuuden vaikutuksesta ja siitä, mitä ajatuksia se ministerissä herättää: onko Suomi esimerkiksi EU:ssa ajamassa vahvasti kilpailulainsäädännön uudistamista ja tähän liittyvää lainsäädäntöä?

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

On hyvä myös, että näitä kiertotaloushankkeita tuetaan ja Itämeren suojelua tehostetaan. Kysyisin: onko näillä kärkihankkeilla tarkoitus ohjata myös maatilakokoluokan (Puhemies koputtaa) biokaasulaitoksille rahoitusta?

Kolmanneksi haluan todeta sen, että on aika valitettavaa se, että niin paljon on leikattu (Puhemies koputtaa) tutkimukselta ja tuotekehitykseltä. Toivon, että ministeri jatkossa puolustaa tutkimusta tiukemmin.

12.20 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin suuri kiitos ministerille, valiokunnan puheenjohtajalle ja jaoston puheenjohtajalle. Tämä yhteistyö on ollut erittäin saumatonta ja hyvää, ja meidän kaikkien tavoitteena on tietenkin suomalaisen maatalouden ja metsätalouden edistäminen.

Metsätaloudessa kyllä on nyt aika isoja uhkia. Täytyy suoraan ministeriltä kysyä, mistä johtuvat nämä valtavat erot, mitkä liittyvät metsien kasvuun. Jos Suomessa katsotaan meidän virallisten ja luotettavien lukujen mukaan, että meillä 104 miljoonaa kuutiota vuodessa aikanaan metsät tulevat kasvamaan, ja komissio on päässyt nuukuudessaan vain 88 miljoonaan, niin tämä 16 miljoonaa on niin iso ero, että se uhkaa meidän energiapolitiikkaamme, ilmastopolitiikkaamme, metsäpolitiikkaamme ja liikennepolitiikkaamme, eli se on aivan keskeinen asia, ja myös metsätalouden investointeja se uhkaa. Eli voitteko vähän valottaa, mistä nämä suuret erot johtuvat ja mitä meidän, Suomen, pitää tehdä, että me varmasti saavutamme sen oman näkemyksen ja viemme sen läpi?

12.21 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poikkean normaalista puheenvuorostani tässä yhteydessä.

Mehän olemme tekemässä tässä maassa nyt erittäin isoa maakuntauudistusta, jolla vahvistetaan maakuntien omaa kehittämisvaltaa alueittain ja maakunnittain. Vallen lisäksi tarvitaan tietysti resursseja muun muassa biotalouden investointeihin. Yksi suuri resurssi voisi tietysti olla Metsähallituksen tuotto-odotukset noilta alueilta metsätalouden tuotosta. Ministeri, olisiko mahdollista jollain tavalla ajatella niin, että esimerkiksi osittain Metsähallituksen metsätalouden tuotto-odotus siirrettäisiin niitten maakuntien kehittämisvaroihin, joitten alueella Metsähallituksen maita sijaitsee? Tämä olisi valtava kehittämispotentiaali muun muassa biotalouden investointeihin.

12.22 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aikoinaan, kun Metsähallituksen metsätaloustoiminta virheellisin ja osin valheellisinkin perustein yhtiöitettiin, sanottiin, että mikään ei muutu. Ei mennyt kauan siitä, kun yhtiö perustettiin, kun tuli ilmoitus siitä, että kaikki Metsähallituksen metsurit ovat yt-neuvottelujen piirissä, ja valtaosalle tuli pitkät lomautukset sydäntalven ajaksi. Aikaisemmin työnantaja- ja työntekijäpuoli kykenivät sopimaan asioista paremmin, mutta nyt tuli työnantajapuolelta aivan yksiselitteinen ilmoitus, että aiempaan vastaavaan menettelyyn ei enää mennä. Pitääkö ministeri tällaista työnantajatoimintaa perusteltuna? Ja siksi toisekseen, kun on olemassa tietty tavoite ulkoistaa Metsähallituksen metsätaloustoimintaa, oletteko varma, että nämä työt pysyvät suomalaisilla yrityksillä ja suomalaisella työvoimalla jatkossa?

12.23 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi tähän edustaja Mustajärven puheenvuoroon haluan todeta, että näissä Metsähallituksen lomautuksissa ei ole mitään uutta vaan on lomautettu aikaisemminkin. (Markus Mustajärvi:

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Ei pidä paikkaansa!) On lomautettu 90-luvulla, on lomautettu 2000-luvulla, ja siinä mielessä tämän uuden yhtiömuodon solvaaminen ei ole tässä muodossa paikallaan.

Sinällään kysymys on kuitenkin tärkeä, ja olisin kysynyt ministeriltä, miten näette, olisiko mahdollista ajatella — jos jatkossa metsureille ei ole silloin syvän lumen aikaan töitä — että heidän työpanostaan voitaisiin ohjata esimerkiksi pienpetopyyntiin tai riistan elinympäristöjen kunnostamishankkeisiin.

12.24 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kärnä yrittää nyt vängätä tämän keskustelun aivan sivuun. Tätä ennen, siis ennen yhtiömuotoa, työntekijäjärjestöt ja työnantaja Metsähallitus kykenivät sopimaan siitä, että tehtiin työaikapankkiin etukäteen töitä, jaksotettiin lomat sydäntalven ajalle, ja kykenivät huolehtimaan siitä, että yhteinen näkemys työaikajärjestelyissä ja lomautuksissa löydettiin. Mutta nytten on aivan selvää se, että yhtiö yksipuolisesti ilmoitti sen, että mitään vastaavaa menettelyä ei enää käytetä, ja se johti siihen, että metsureilla ei ole enää sydäntalven aikana töitä. Tämä johtaa siihen, että jatkossa ei ole enää työsuhteisia työntekijöitä, metsureita, metsätaloustoiminnassa, vaan kaikki ulkoistetaan, ja ajan oloon ne työpaikat valuvat ulkomaille.

12.25 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ministeriölle ja hallitukselle kiitos siitä, että tätä maatalouden kriisiä on pystytty helpottamaan. Mutta edelleen tilanne on se, että maatalouden kannattavuus on erittäin heikko. Eli sen eteen pitää töitä tehdä jatkossakin, ja toivotaan, että saataisiin ketjuun sellainen hinnanmuodostus, joka myöskin palkitsisi jollain lailla sitä tuottajaa, sitä lähintä, joka sen raaka-aineen tuottaa, koska ilman sitä tuotantoa meillä ei ole koko elintarviketeollisuuttakaan.

Arvoisa puhemies! Täällä jaosto kiinnittää erittäin tärkeään asiaan huomiota, ja se on tämä luonnonvarojen tutkimus, joka liittyy tähän meidän strategiseen tutkimusohjelmaan, jonka valtioneuvosto kerran vuodessa käsittääkseni hyväksyy. Ja siellä ei ole lainkaan huomioitu hallituksen tärkeintä eli biotaloutta. En tiedä, mistä tämä johtuu, mutta toivon, että tämä sen takia korjattaisiin, koska aikanaan, kun Luonnonvarakeskukselta leikattiin 26 prosenttia näitä varoja, luvattiin, että he voivat hakea näistä yhteishankkeista, mutta niitten yhteishankkeiden teemat eivät osu Luonnonvarakeskuksen kenttään.

12.26 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maatalous on puhuttanut eduskuntaa kuluvan vuoden aikana ennätyksellisen paljon, ja hyvä niin. Se osoittaa sen, että täällä on tiedostettu tämä maatalouden kriisi. Sen lisäksi, että maatalouden kriisi on täällä meillä Suomessa, se on myöskin Euroopan unionin eri jäsenmaissa. Se johtuu pitkälti siitä, että Venäjän vientikielto astui voimaan ja sitten yhtäaikaisesti myöskin tuotanto nousi monissa unionin jäsenmaissa. No, myöskin EU järjestönä on osin syyllinen tähän, koska lähes 10 vuotta sitten EU:ssa tehtiin päätös siitä, että maitokiintiöt vapautetaan, ja oli valitettavaa, että EU:ssa ei kyetty tätä päätöstä perumaan. Se on aiheuttanut esimerkiksi maidontuotantoon monissa maissa kovan nousun. Niissä lehmäpaikat ovat muutaman satasen tai muutaman tuhannen euron hintaisia, mutta meillä maksaa 10 000. Kysyn ministeriltä: miten muut EU-maat ovat nyt sitten sopeuttaneet omaa maataloustuotantoaan tämän ylituotantotilanteen aikana?

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

12.27 **Susanna Koski kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin ikään kiitokseni ministerille hyvästä työstä. Joka tapauksessa kysymykseni koskee erityisesti hallintoa, joka mahdollistaa koko maa- ja metsätalouden alalla kaiken alkutuotannon ja kaiken, mikä rakentuu sen päälle. Huoleni byrokratiasta ja hallinnosta koskettaa siten, että paitsi maataloustuotannossa myös metsätalouden puolella hallinto ja byrokratia ovat osoittaneet pullonkauloja, mitä tulee esimerkiksi Kemera-järjestelmään ja Kemera-tukien maksatukseen. Kysyisin nyt ministeriltä: millä tavalla nämä epäkohdat, joita tässä Kemera-laissa ja -järjestelmässä on havaittu, uudessa mallissa otetaan huomioon ja estetään ne epäkohdat, joita tähän mennessä on ilmennyt?

12.28 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eläinsuojelupolitiikka huolestuttaa. Eläinsuojelulain kokonaisuudistus on viivästynyt, ja muut eläintenpitoa parantavat säädökset ovat olleet vastatulessa. Hallitusohjelman kirjaukset tuovat kysymyksen: kuinka kunnianhimoinen eläinsuojelulaista onnistutaan tekemään, jos maataloustuottajien kustannukset eivät saa hallituskaudella nousta? Suomi tarvitsee eläinsuojeluasiamiehen koordinoimaa valtakunnallista eläinsuojelupolitiikkaa sekä kunnianhimoisen eläinsuojelulain, joka vastaa kansalaisten käsitystä sekä lemmikki- että tuotantoeläinten hyvästä kohtelusta. Eläinsuojeluasiamiehen virka perustettiin viime kaudella SDP:n aloitteesta koordinoimaan valtakunnallista eläinsuojelupolitiikkaa, mutta Sipilän hallitus ei tuota määräaikaista virkaa jatkanut. Arvoisa ministeri, mitä aiotte tehdä eläinsuojelupolitiikan kohentamiseksi?

12.29 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta toteaa täällä, että vain taloudellisesti terveellä pohjalla toimiva maatalous tuottaa kulluttajille lähi- ja luomuruokaa sekä turvaa huoltovarmuuden. Juuri näin asia on. Huoltovarmuuden osalta täällä todetaan, että huoltovarmuuden merkitys korostuu myös erilaisten kansainvälisten kriisien lisääntyessä, ja pakolaisvirtojen arvioidaan kytkeytyvän yhä useammin ruuantuotannon kriisiytymiseen. Tämä on siis tällainen laaja ongelma, johon on varauduttava. Sitten täällä edelleen todetaan, että maataloustuotteiden markkinoiden epävakaus ja satotasojen vaihtelu luovat riskiä viljelijöille, ja ennen kaikkea sitä luo suuri velkamäärä. Todetaan, että velkojen suhde liikevaihtoon on noussut tällä vuosituhanella 60 prosentista lähes 90 prosenttiin. Erityisesti yritystä kehittäneet, investoineet ja nuoret viljelijät ovat tässä tilanteessa. Kysynkin ministeriltä, (Puhemies koputtaa) minkälaisena näette tämän velkaantumisen ja onko riskiä siinä, että jos korot nousevat, niin tulee ikävä tilanne.

12.30 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatalous ja ruuantuotanto ovat tulevaisuuden aloja, ja nyt on tärkeää, että me saamme myös tulevaisuuden näkymän sille, että kannattavan tuotannon edellytykset ovat olemassa. Tilojen lopettamisvauhti on nyt todella kova.

Tämä hallituksen kriisipaketti oli hyvä siinä mielessä, että se antoi selvän viestin, että hallitus kantaa huolta maatalouden kannattavuudesta ja on valmis tekemään käytettävissä olevien resurssien puitteissa kaiken mahdollisen. Samalla tavalla ne muut toimet, jotka liittyvät Makeran rahoitukseen, talousneuvonnan ja kasvuneuvonnan tukemiseen, tilusjärjestelyyn ja byrokratian purkamiseen. Niistä muodostuu se valtiovallan käytettävissä oleva

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

kokonaisuus, mutta kyllä tämä markkinahinta todellakin on se ratkaiseva, ja pitää toivoa, että meillä kaupan puolella olisi vähän enemmän isänmaallisuutta.

Tulevaisuuden tukipolitiikassa viljelijöitten viesti on selvä: pääosin aktiiviviljelylle pitäisi tuki kohdentaa ja tukea niitä toimintoja, jotka tuottavat elintarvikkeita tähän talouteen.

Tutkimuspolitiikasta sanon, että Luken resurssien turvaaminen on tärkeää, ja niin kuin edustaja Anttila sanoi, näistä yhteisistä tutkimusresursseista pitäisi tehdä luonnonvaratutkimus, niin että saadaan nykyistä enemmän rahaa.

12.31 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maataloustuotteiden markkinatilanne on meillä ja koko EU:ssa varsin vaikea. Tuottajahinnat ovat laskeneet useampana vuonna. Täytyy antaa ministeri Tiilikaiselle kiitosta siitä, että kun teillä on tämä tuplasalkku, niin teette toimenpiteitä suomalaisen ruuan hyväksi kummallakin saralla. Kaupan sääntelyn purku on yksi, jolla lisätään kaupan kilpailua ja toivottavasti avataan myös tietä suomalaiselle ruualle kaupan hyllyille, ja sitten ruuan alkuperämerkinnät, joissa on nyt otettu hyviä askelia. Itse toivoisin, että askelia voitaisiin jatkaa tulevaisuudessa myös ravintolaruuan alkuperämerkintöjen vahvistamiseksi.

On lisäksi tärkeää, että tässä osoitetaan 50 miljoonaa maatalouden kriisipakettiin, mutta itse uskon, että se todellinen ratkaisu löytyy lopulta sieltä, että meistä itse kukin valitsisi aina ensisijaisesti kotimaista ruokaa.

12.33 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on useassa puheenvuorossa tuotu esille, että niin eduskunta, hallitus kuin suuri osa viljelijöistä ymmärtävät, että keskeisenä tekijänä siihen, että tuottaja saa oikeudenmukaisen korvauksen tehdystä työstään ja palkan työnsä tuottaessaan maailman puhtainta ruokaa, vaikuttavat Suomen markkinat mutta siihen vaikuttavat myös erityisen paljon vienti ja ponnistelut siihen, että suomalaista ruokaa viedään. Nyt olen huolissani siitä, että sikarutto uhkaa meidän orastavaa sianlihan vientiämme. Haluaisin kuulla, mitä ministeriö tällä hetkellä voi tiedottaa suomalaisille siitä, että me pystymme pitämään tuon todella vaarallisen taudin Suomen rajojen ulkopuolella. Sehän tarkoittaisi sitä, että siitä syntyisi suomalaiselle ruuantuotannolle noin 100 miljoonan euron tappiot. Tätä kysyisin ministeriltä.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan ennen ministeriä vielä kolme puheenvuoroa, edustajat Hakanen, Mäkipää ja Karimäki.

12.34 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maatalouden kriisistä ja ahdingosta on täällä puhuttu pitkin vuotta, ja se on nyt niin totta kuin se on. On hyvä, että täällä salissa on myöskin yhteinen näkemys löydetty ja puhutaan myös siitä kriisipakettien vaikuttavuudesta.

Mutta lähdetään tuottavuuteen ja lähdetään kannattavuuden parantamiseen. Minä haluan tässä kohtaa ottaa esille vielä myös sen, että meidän pitää saada markkinoilta enemmän euroja, meidän pitää saada markkinoilta myöskin lisäarvoa sille tuotteellemme, jotta meidän kuluttajamme tunnistavat ja tuntevat sen kotimaisen tuotteen. Kysynkin tässä kohtaa ministeriltä, miten etenee meidän alkuperämerkintäasiamme, koska minä ajattelen asian niin, että meillä pitää olla vahva alkuperämerkintä, intohimo täällä meidän omassa jäsenvaltiossamme, jotta me saamme Eurooppaan tämän jossakin kohtaa direktiivitasolle, jolloin me voimme tehdä Euroopan jäsenvaltioiden välistä elintarvikekauppaa niin, että

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

meidän kotimainen arktinen raaka-aineemme tulee oikeasti tunnistettua myöskin alkupe-
rämerkinnällä.

12.35 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paneudun paremmin tähän pääluokkaan varsinaisessa puheenvuorossa mutta metsässä kasvaneena haluan muistuttaa, että Suomen pinta-alasta on 75 prosenttia metsää ja tärkein hyödyke on puu. Lisäksi metsissä on ilmaista raaka-ainetta, ennen kaikkea marjoja, sienä ja myös virkistyspalveluja, joista eilenkin puhuttiin, että matkailua pitäisi edistää. Tätä pitäisi hyödyntää huomattavasti, ja samoin on soiden pinta-ala: siitä on vajaa prosentti sitä, mitä me hyödynämme. Mutta ihan näin joulutauon edellä haluan muistuttaa teitä kaikkia Metlan tutkimuksista, sillä pienikin aika metsässä vaikuttaa stressiin ja verenpaineeseen, eli metsä on suorastaan lääkettä, niin että kehotan itseäni ja teitä kaikkia edustajatovereita tähän yhteiseen ilmaiseen lääkitykseen.

12.36 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaosto on tehnyt tärkeää työtä ja hyviä lisäyksiä muun muassa neuvontaan ja EkoCentrialle lähi- ja luomuruuan edistämiseen, jota me kaikki suomalaiset haluamme. Me haluamme erityisesti ympäristöystävällisesti tuotettua ruokaa, jossa myös eläinten hyvinvointi otetaan huomioon. Meidän eläinsuojelulakimme on kovasti vanhentunut ja jäänyt jälkeen pohjoismaisesta tasosta liittyen eläinten hyvinvointiin, liikkumistilaan ja lajityypillisiin käyttäytymismahdollisuuksiin. Kysyisin ministeriltä: missä aikataulussa eläinsuojelulain uudistus nyt on etenemässä?

Toinen tärkeä luonnonsuojeluasia on kalatiestrategia, ja on hyvä, että hallitus on siihen sitoutunut. Tosin täytyy muistuttaa, että olette lisänneet kärkihankkeeseen "Biotalous ja puhtaat ratkaisut" miljoona euroa mutta toisaalta olette kuitenkin poistaneet vesi- ja kalataloushankkeiden tukemisesta miljoona euroa eli kalatiestrategiaan ei käytännössä ole kuitenkaan tullut lisäystä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

12.37 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun yleisesti ottaen kuuntelin kommenttejanne, niin yleishavainto on, että meillä on eduskunnassa puolueista riippumatta hyvin realistinen ja samanlainen tilannekuva siitä, mikä on Suomen maatalouden tilanne. Tämä on erittäin hyvä pohja jatkaa toimenpiteitä maatalouden kannattavuuden parantamiseksi, kauppataseen oikaisemiseksi. Aivan oikein monet teistä korostivat markkinoilta saatavaa tuloa. Nyt sen jälkeen, kun näillä kriisipaketeilla ja -ratkaisuilla on tietyllä lailla vähän vakautettu tilannetta, on aika katsoa eteenpäin ja sinne markkinoille.

Edustaja Hautala kysyi maidontuotannon sopeuttamisesta EU:ssa. Kun nyt tuli tämä Euroopan laajuinen maidontuotannon vähentämisspaketti, hyvin tasaisesti eri puolilla sitä käytettiin. Myös niissä maissa, mitkä olivat nostaneet tuotantoaan tämän kriisin aikana, tuli tätä sopeuttamista, ja se on hyvä.

Monet teistä vetosivat suomalaiseen kauppaan, jotta siellä ruokaketjussa myös elintarvikejalostaja ja raaka-aineen tuottaja saisivat osuutensa. Tässä kysymys kuuluu: miten eurooppalainen lainsäädäntöpuoli etenee? Meillä on Suomessa käynnissä näitä ruokaketjun sisäisiä keskusteluja, ja toivon todella, että ne tuottavat tulosta, mutta samaan aikaan myös

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Euroopan komissio ministerineuvoston linjausten mukaisesti jatkaa valmistelua lainsäädäntötoimista, joilla viljelijän asema ruokaketjussa voisi parantua.

Edustaja Wallin, jaoston puheenjohtaja, otti esille arktiset muut tuotteet eli marjat ja tämän kaltaiset. Ne ovat yksi mahdollisuus tässä elintarvikeviennin lisäämisessä ja tarjoavat varmasti myös pienille ja keskisuurille yrityksille mahdollisuutta. Eli meiltähän viedään todella paljon marjaa, mutta sen jalostusastetta pitää nostaa, ja erityisesti Kaukoidässä varmasti villimarjalle on parempaa kysyntää olemassa.

Edustaja Hongisto tiedusteli petopolitiikasta, ja on totta, että on kestämatön tilanne, että petovahinkokorvaukset karkaavat aina budjetoidun yli ja samaan aikaan meillä on vaikeuksia kontrolloida petojen aiheuttamia vahinkoja. Kyllä tässä tarkoitus on, että asetus su sien kannanhoidollisen metsästyksen jatkamisesta saadaan tällä viikolla annettua.

Edustaja Karimäki tiedusteli kärkihankkeitten myötä esimerkiksi maatilatason biokaasuhankkeitten tai lannankäsittelyn etenemisestä. Nythän meillä on maatilojen energiaavustuksien, kiitos Makeran pääomittamisen, avustusprosenttia nostettu. Hallitus on linnannut biokaasusta tavoitteita energia- ja ilmastostrategiassa, ja toimenpiteet sitten täsmen tyvät jatkovalmistelun myötä.

Edustaja Eestilä oli huolissaan Suomen tutkimuslaitosten ja EU:n erilaisista kasvuskenaariorista Suomen metsille tulevaisuudessa. Mitä teemme — tietysti meidän täytyy jatkaa hyvää metsänhoitoa ja pitää meidän metsiemme ikärakenne sen kaltaisena, että voimakas kasvu jatkuu. Sitten taas siitä, miten se väännetään rautalangasta tuolla eurooppalaisissa pöydissä: itse asiassa eilen viimeksi ilmastokomissaari Cañeten ja hänen kabinetinsä kanssa neuvostokokouksen yhteydessä tätä asiaa jatkettiin, ja vielä näin joulunalusviikolla meidän virkamiehet tapaavat komission virkamiehiä, eli tässä on tällainen jatkuva työ käynnissä, ja hyvä niin. Suomalaisilla mepeilläkin siinä riittää varmasti tehtävää.

Edustaja Korhonen tiedusteli, voisiko Metsähallituksen tuloutusta ohjata maakunnille. No, meillä ei tällaista korvamerkittyä rahaa ole, mutta tietysti tuo periaate, että meidän täytyy pitää kaikissa maakunnissa edellytyksiä tuotantotoiminnalle ja elämälle ja yrittämiselle, on tärkeä. Olen erittäin iloinen siitä, mitä tällä hetkellä tapahtuu Lapin matkailussa ja miten se säteilee sieltä pientenkin yritysten edellytyksiin.

Edustaja Koski tiedusteli, miten Kemera-ongelmia voidaan ratkoa. Itse asiassa siinä ovat tämän alan parhaat tuntijat eri järjestöistä pohtimassa juuri, miten tämä Kemera-järjestelmä uudistetaan, ja kuuntelen herkillä korvalla näitten eksperttien ehdotuksia.

Eläinsuojelusta: Mitä teen? Uudistan eläinsuojelulain, ensi vuoden alussa se on tulossa.

Edustajat Anttila ja Rantakangas ottivat esille muun muassa tutkimuksen tilanteen. Meidän täytyy todellakin pystyä entistä paremmin strategista tutkimusta suuntaamaan sillä tavalla, että se palvelee näitä hallituksenkin valitsemia ja hyväksi maailmalla havaittuja kasvualoja, biotaloutta, kiertotaloutta, puhtaita ratkaisuja.

Puhemies Maria Lohela: Sitten voidaan jatkaa debattia.

12.43 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Biotalous ei todellakaan ole mikään pikku juttu, 60 miljardin vaikutus bkt:hen. Ja kun edustaja Eloranta otti tässä yhden osan biotaloutta, eläinten hyvinvoinnin, niin kiitoksia ministerille kaikista niistä toimista, jotka viljelijän hyvinvointia parantavat, sillä se on paras tae eläinten hyvinvoinnille, että viljelijä voi hyvin. Tuet ovat tulleet ajallaan, kriisituet ovat putkessa,

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

normeja on purettu, mutta tässä asiassa ministeri ei saa jäädä laakereilleen lepäämään, vaan työtä pitää jatkuvasti jatkaa.

Makera auttaa siihen, että voimme investoida jatkossakin. Vientiponnisteluista sanoisin, että Team Finlandissa pitää näkyä myös ruoan oleellisena osana, kun vientiponnisteluja ylipäättäänkin tehdään.

Haluaisin kysyä ministeriltä: Minkälaisia näkymiä meillä on valkuaiskasvien tulevaisuuden kehittämiseksi? Miten aiotte toimia, että metsäenergia jatkossa menestyy paremmin, että saamme myös metsät hoidettua?

12.44 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvin tärkeää, että eläinten hyvinvoinnista huolehditaan. Se on kuluttajan toive tänä päivänä — valinnat tulevat eettisemmiksi — mutta myös koko suomalaisen maaseudun ja maatalouden etu, että näin on. Ja, puhemies, olen kyllä hieman pettynyt siihen, että tämä eläinsuojelulain uudistaminen on viivästynyt, ja epäilenpä, tuleeko siitä kyllin kunnianhimoinen, jotta saisimme ihan oikeasti hyvää mainetta maailmalla eläinsuojelun kärkeinä.

Puhemies! Tärkeä kysymys, mihin olemme palanneet jälleen kerran sosialidemokraateina, on se, että viime hallituskaudella aloitteestamme perustettiin eläinsuojeluasiamiehen virka ja tätä virkaa ei sitten jatkettu enää tällä hallituskaudella. Tästä olen erittäin pettynyt, koska näen, että tämä olisi hyvin merkittävä myös tässä Suomen hyvässä maineessa eläinten hyvinvoinnin kannalta. Minä nyt kysyn teiltä, ministeri — tiedän, että tätä on jo aikaisemminkin tässä debatissa kysytty — mikä on nyt esteenä sille, että tätä eläinsuojeluasiamiehen virkaa voitaisiin jatkaa. Nimittäin olen huomannut joissain keskusteluissa, että sille on tullut hyvin laajasti tukea. Varmasti se olisi toivottava jatkotyö.

12.45 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousarvioaloitteista on luettavissa, että edustaja Stefan Wallin on tehnyt aloitteen 11 miljoonan euron vähentämiseksi Maaseutuviraston eli Mavin määrärahoista sekä 18,5 miljoonan euron vähentämiseksi Elintarviketurvallisuusviraston määrärahoista. Harva meistä rakastaa hallintoa. Siksi kysynkin ministeri Tiilikaiselta: olisiko tällaisten säästöjen aikaansaaminen todella mahdollista ilman, että niillä vaarannettaisiin viljelijöiden tukimaksatukset ja viljelijöiden oikeusturva?

12.46 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu jo eläinsuojeluasioista aikaisemmin, ja samasta teemasta jatkaisin itsekin. Nimitäin Saksan, Alankomaiden ja Tanskan hallitukset ovat pyytäneet Euroopan komissiota päivittämään EU-lainsäädäntöä eläinkuljetusasioissa ja myös Ruotsi on ollut aktiivinen tässä asiassa ja haluaisi korjata lakia. Tämä uudelleen muotoiltu laki ei tarkoittaisi vain parempaa täytöntöönpanoa vaan myös päivittäisi nykyiset säännöt heijastamaan viimeisintä tieteellistä tietoa eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista. Se mahdollistaisi lajikohtaiset matkarajoitukset sekä tiukemmat ja tarkemmat laatuvaatimukset kuljetukselle, kuten myös paremman koulutuksen eläinten kuljettajille ja käsittelijöille. Myös muiden EU-maiden hallitusten tulisi lähteä mukaan tukemaan tätä asiaa, ja kysyisin ministeriltä ministerin kantaa tähän asiaan: voisiko Suomikin mahdollisesti olla tätä asiaa tukemassa?

12.47 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatalous on painiskellut talousongelmien kanssa jo pitkään. Lopputuotteiden hinnat eivät tahdo riittää tuotan-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

tokustannuksiin. Hallitus on tehnyt paljon talousahdingon helpottamiseksi, mutta kunnon hintakorjaus on mahdollista saada vain markkinoilta. Suomalainen, pohjoinen elintarviketuotanto on poikkeuksellisen puhdasta ja vähäisten torjunta-aineiden ja lääkejäämien sekä hyvin tuotantotapojen tuotantoa.

Lähimarkkinoilla on tapahtunut viime vuosina talouspakotteiden vuoksi vientimarkkinoiden supistumista. Kysyisinkin ministeri Tiilikaiselta: Mitä toimenpiteitä hallitus on tehnyt uusien vientimarkkinoiden avaamiseksi ja elintarviketiennin vauhdittamiseksi? Vaa-tiiko vientiponnisteluja tuloksellisuus elintarviketuotannon laatukriteeristöön muutoksia?

12.48 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Suomalaisen elintarviketalouden kaikkein suurin kysymys on se, että ne toimijat elintarviketeollisuudessa mutta erityisesti yrittäjät kokevat tulevaisuudenuskoa. Vaikka suhdanteissa tapahtuu eri vuosina erilaisia tilanteita, niin nimenomaan se yrittäjien tulevaisuudenusko on se kaikkein tärkein, ja sen tähden meidän pitää täällä pystyä tekemään senkaltaisia edellytyksiä, että tätä tulevaisuudenuskoa kyetään vahvistamaan. Sen tähden veropoliittiset toimet ja se, että jatkossakin kyetään investoimaan ja että yhteiskunta on siinä mukana, ovat erittäin tärkeitä.

Täällä on monia eri yksittäisiä kysymyksiä, joita edustajat ovat nostaneet esiin, mutta se iso kuva, jolla nimenomaan usko tulevaisuuteen eri toimijoiden kesken pidetään vahvana, on se tärkein, ja sen tähden haluan muistuttaa, että meidän tehtävämme osaltamme on tukea tätä suurta kuvaa ja yrittäjien tulevaisuudenuskoa.

12.49 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä tulevaisuudenuskosta: kun otetaan huomioon ilmastonmuutos ja väestönkasvu, niin aivan varmasti on niin, että tulevina vuosikymmeninä suomalainen maatalous kokee renessanssin myös arvostuksen osalta, ja tästä asiasta mielelläni kuulisin ministeriltä vähän kommentteja.

Ruokapoliittinen selonteko on valmistumassa, saamme sen ensi keväänä. Mielelläni näkisin, että siinä käsitellään myös suomalaisen veden vientimahdollisuuksia, nimenomaan pullotetun veden, ja siitä olisi hyvä kuulla ministeriltä, onko sillä saralla minkälaisia vientiponnisteluja. Kun elintarviketiennin eteen on ministerin johdolla paljon asioita tehty, niin tämä vesikin olisi hyvä kantaa mukana.

Metsähallituksen hakkuista ympäristövaliokunta oli hieman huolissaan. Tuotto-odotukset ovat aika kovat olleet. Onko siinä suhteessa minkälainen tilanne? Minkälaisia ympäristön näkökulmasta ja kuinka kestäviä sosiaalisessa mielessä Metsähallituksen hakkuut ovat olleet viime vuosina?

12.50 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisella puhtaalla ruualla on hyvä maine, ja tietysti sen edistämistä pitää kaikin tavoin helpottaa. Elintarvikehankintojen suhteen ja poliittisten päätösten suhteen me varmasti pyrimme tekemään kaikkemme, ja valtionhallinnon puolella on näitä julkisia hankintoja tehty, ja te olette sopineet ministeriöittenkin kesken siitä, että kotimaista elintarviketta käytetään enemmän.

Maakunnissa, kaupungeissa ja kunnissa olevien hankintarenkaitten hankintojen suhteen meillä on paljon tehtävää, ja nyt voin kertoa hyviä uutisia ruokamaakunnasta Etelä-Pohjanmaalta, missä juuri eilen Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hallituksessa asiaa käsitelimme. Meillä on onnistunut kilpailutus. Siellä yli 91-prosenttisesti maitotuotteet tulevat olemaan kotimaisia, lihatuotteet 99-prosenttisesti, tulemme suosimaan lähiruokaa, ja tämä

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

on kaikki kilpailutuksen kriteeristön ansiota, eli kyllä meillä kilpailutuslainsäädäntökin mahdollistaa hankkimaan kotimaisia elintarvikkeita, jos niin halutaan tehdä, ja tätä toivoisin myös muihin maakuntiin ja kuntiin.

12.51 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatilojen vähentyessä nuorten halukkuus jatkaa maatilayrittäjyyttä ratkaisee yhä enemmän ja laajemminkin Suomen maatalouden menestystä ja Suomen ruoantuotannon menestystä — myöskin siis äärimmäisen tärkeä asia. Maatalouden investointi- ja kehittämispaineet ovat todella kovat. Markkinat tekevät tästä koko alasta hyvin vaikeasti ennustettavan, ja kannattavuus on tunnetun heikkoa. Minä kysyisinkin ministeriltä, millä tavalla tämä nuorten tukeminen, koulutuksen lisäksi, ollaan otettu huomioon. Se olisi tärkeää tiedostaa. Kysyn myös sitä, onko millään tavalla selvitetty nuorten omia aikomuksia ja toiveita maatilayrittäjyyden ja muunkin maaseutuyrittäjyyden suhteen.

12.52 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaisen tärkeää, että maatalouden tuottavuus turvataan niin, että suomalainen elintarviketeollisuus saa puhtaita raaka-aineita jatkossakin. Se on meidän kansallinen etumme joka tapauksessa, mutta se on myös merkittävä kansanterveyden asia.

Mutta kysyn ministeriltä, kun esimerkiksi monella luomutuottajalla... Sanotaan nyt vaikka, että kotikunnassani Ilomantsissa on muutama viljelijä, joka pitää yllä mehiläistarhoja, ja joka kesä karhut käyvät ne tuhoamassa. Nämä kyseiset henkilöt olivat Ilomantsi-illassa, ja yksi heistä kertoi tilanteesta, kun karhu osaa nykyisin jo kaataa puun sähköaidan päälle niin, että se pääsee sitten sähköaidan yli, ja käy tuhoamassa pesät ja syö herkut pois. Miten saataisiin tähän korvausmenettelyyn järkeä, että korvaus tulisi nopeasti, koska kysymys on heidän elinkeinostaan, heidän ansioistaan?

Toinen kysymys. Nyt ne uusiutuvan energian kestävyyskriteerit EU:ssa ovat hyvällä mallilla meidän kannaltamme, mutta miten varmistetaan se jatko, että ne tulevat kirjatuiksi oikein ja Suomen edun, kannan mukaisesti? Sama koskee maankäyttödirektiiviä, LULUCF:ää.

12.53 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että hallitus on puuttunut tähän maatalouden kriisiin ja sinne niitä toimenpiteitä on osoitettu. Lähiruoka ja kotimainen ruoka ovat myös kriisinsietokyvyn ja huoltovarmuuden kannalta erittäin tärkeitä, ja tuntuu, että suomalaiset ovat nyt näinä aikoina ehkä myös heränneet tähän asiaan enemmän. Tietysti tärkeämpää, mitä hallinnon puolelta voidaan tehdä, on reilun kaupan mahdollistaminen myös Suomessa ja asiallisen tulotason varmistaminen myös tulevaisuuden tuottajille.

Olisin kysynyt ministeriltä näistä kotimaisista ruoantuotannon kriteereistä julkisissa hankinnoissa. On erittäin hyvä, että tämä periaatepäätös on tehty, mutta miten varmistetaan, että myös kunta- ja maakuntatasolla hankinnat tukevat nyt sitten kotimaisen ruoan hankintaa? Miten esimerkiksi koulutusta voidaan siellä tarjota? Olen huomannut, että esimerkiksi virkamiehillä on ehkä koulutuksen tarvetta sillä puolella, vaikka poliittista tahtoa olisikin.

Sitten olisin kysynyt vielä tästä metsien käytöstä ja uusista biotuotantotehdasinvestoinneista. Miten on ajateltu, että tuetaan enemmän näitä uusia investointeja, valtion puolelta,

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

kun ajatellaan, että Metsähallituksen kautta tulee lisää tuottoa kasvavien investointien kautta?

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ennen ministeriä edustajat Hongisto, Leppä ja Harry Wallin.

12.54 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Afrikkalaisesta sikarutosta on tässäkin salissa puhuttu jo monta kertaa, ja se on tärkeä ja vaarallinen asia. Me tiedämme sen, että tauti voi tarttua eläinten välityksellä mutta myöskin eläinten rehujen välityksellä. Kysymys on siitä, että esimerkiksi Virosta tuodaan eläinten rehuja, mutta tuodaanko sieltä myöskin rehujen valmistamiseen tarvittavia komponentteja, ja jos tuodaan, niin onko meillä asiaa valvovalla Eviralla riittävät resurssit olla tarkkana ja tomerana, jotta sieltä ei rehun tai komponenttien välityksellä tätä taudinaiheuttajaa Suomen tulisi?

Sitten toisena kysymyksenä: onko meillä aikomuksena ryhtyä jollakin tavalla rajoittamaan tätä rehun ja komponenttien tuontia Virosta?

12.55 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Edustaja Kalli mainitsi tuon tulevaisuudenuskon, jonka säilyminen on äärimmäisen tärkeä asia, jotta saadaan uusia yrittäjiä ja uusia investointeja. Metsäteollisuus on erittäin hyvä osoitus siitä tulevaisuudenuskosta. Ei ole kovin montaa vuotta, kun aika moni oli valmis kuoppaamaan koko alan. Nyt se elää sellaista kasvukautta ja nousukautta, että kukaan ehkä ei olisi arvannut tällaista.

Samaan on meillä päästävä myöskin maatalouden ja ruoantuotannon osalta. Meillä on maailman turvallisín, puhtain ruoka, veden käyttö on hallinnassa, eläintaudit hallinnassa, jäämät hallinnassa ja niin edelleen. Tämän markkinoinnissa meidän on pakko onnistua nykyistä paremmin, ja sitä työtä hallitus tekee.

Otan yhden esimerkin: Finnair. Miksi ihmeessä Finnair ei käytä paremmin sitä valtavaa kansainvälistä markkinakanavaa, joka sillä on hallussa?

Toinen yksityiskohta on se, että maatalousvaliokunta on moneen otteeseen peräänkulluttanut lisää edunvalvontaa, sen metsäntalouden perustamista tuonne Suomen edustajistoon EU:ssa, jotta ministerillä ei olisi ihan niin kova homma perustella suomalaista kestävä metsätaloutta. Se varmasti vähän helpottaisi asiaa.

12.56 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän on hyvä jatkaa. On hyvä, että meillä on valmisteilla useita hankkeita, jotka lisäävät toteutuessaan puunkäyttöä. Mutta miten on puunhuolto tulevaisuudessa? Toivottavasti se ei ole tuonnin varassa. Meillä on tällä hetkellä 600 000 metsänomistajaa. Nykyinen verotus suosii sitä, että helsinkiläinen professori, joka omistaa 50 hehtaaria Keski-Suomessa metsää, ei tee sille mitään vaan pitää sitä luontoarvonaan. Voisiko ministeri ajatella, että perustettaisiin parlamentaarinen työryhmä, joka miettisi yli hallituskauden muun muassa teollisuuden puunhankintaa, metsäluonnon monimuotoisuutta ja metsätalouden koulutuksen jatkoa Suomessa? Eli vähän hallituskauden yli pohdittaisiin parlamentaarisesti, mitä voitaisiin tehdä.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Tiilikainen sitten, kolmisen minuuttia tähän loppuun.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

12.57 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, puhemies! Arvoisat edustajat, teiltä tuli niin suuri joukko tärkeitä kysymyksiä, että en millään ehdi varmasti kaikkiin vastata. Mutta kun äskeisellä kierroksella jäi edustaja Mustajärvelle vastaamatta, niin vastataan nyt. Eli todellakin näitä yt-neuvotteluita valitettavasti on käyty aikaisemmin, ja se todellinen kilpailukohta sille Metsähallituksen metsurille on se monitoimikone, eli siis miestyössä ei vain tuottavuudessa pärjätä. Uskon, että joku muukin teistä itseni lisäksi on joskus hakannut puuta vyötäröä myöten olevassa lumessa. Ensiksi otetaan lapiolla tyvi esille, sen jälkeen viritellään saha käyntiin, ja sen tietää, mitä se tuottavuus on siinä talvisydämellä. Mutta tässä pyritään tietysti siihen, että silloin, kun ei ole metsässä kannattavaa tekemistä, tarkastellaan myös sitä, löytyisikö sieltä Luontopalveluitten puolelta näille ihmisille tekemistä. (Markus Mustajärvi: Miten se aikaisemmin onnistui?)

No, sitten tässä edustaja Viljanen otti tuon kysymyksen siitä, jos esimerkiksi RKP:n esittämällä tavalla rajusti vietäisiin rahoitusta näiltä maatalousviranomaisilta. Kyllä en missään tapauksessa tuommoista liikettä tekisi, koska sehän romuttaisi niin tukien maksatukseen kuin sitten tämän elintarviketurvallisuuden varmistamisen, mikä on myös sen viennin edellytys. Siinä, että Mavi ja Evira yhdistetään, on se järkitoimenpide. Emme tarvitse niin paljon valvovia viranomaisia jatkossa.

Muun muassa edustajat Kalmari ja Hoskonen kantoivat huolta tästä uusiutuvasta energiasta. Tosiaankin nyt nuo kestävyyskriteerit ja se, että puunpoltolle on nollapäästöt siinä piipun päässä ja ne hakkuitten vaikutukset katsotaan siellä maankäytön puolella, ovat hyviä ja antavat meille selkänöjää eteenpäin. Itse asiassa äsken, kun äänesteltiin, ihmettelin, oliko se vihreiltä tullut esitys, missä esitettiin 8 miljoonan vähennystä uusiutuvan energian tuista tältä puolelta, mutta jollainhan niitä vaihtoehtobudjetteja aina kootaan kasalle. Taivoitteena on, että pystymme määrätietoisesti ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti edistämään uusiutuvaa energiaa, ja siinä myös tällä metsähakkeella on oma osuutensa. Ne kestävyyskriteerit ovat meille nyt järkevässä muotissa. Täytyy varmistaa jatkokäsittelyssä, että näin on. Mutta sen sijaan EU:n ulkopuolelta tulevasta puutavarasta sitä kestävyyttä onkin syytä syynätä vähän tarkemmin.

Sikarutosta useampi edustaja kysyi. Nyt tietysti tärkeintä on se, että se metsästysmatkailu loppuu mahdollisimman vähiin. Se on jo hyvin vähentynyt, hyvä näin, mutta myös varotaan tuomasta villisika- tai sikatuotteita Virosta. Ja sitten, jos liikutaan alueilla, missä tuota sikaruttoa on, ihan saattaa vahingossa kengänpohjissa, autonrenkaissa tulla taudinaiheuttajia, ja jos ne pääsevät sitten meidän sikaloihin, niin se on juuri näin vakava asia kuin edustaja Heikkinen kuvasi. Tässä en luettele niitä yksityiskohtaisia toimenpiteitä, mutta tarkoitus on toimia tehostaa, ja kiitos eduskunnan aktiivisuudesta myös.

Koetan poimia niitä edustajia, jotka esittivät hyvän kysymyksen ja ovat vielä salissa, jotta voin vastata. Tästä tulevaisuudenuskosta edustajat Kalli ja Leppä puhuivat. Voin vain todeta, että olen täsmälleen samaa mieltä. Se meillä on tehtävänä, ja siihen myös edustaja Kiuru viittasi, että kaiken järjen mukaan tulevaisuudessa sillä suomalaisella ruualla kysyntää on, mutta se ongelma vain on tässä ja nyt se, miten tilat ja miten ne nuoret uskovat ja uskaltavat hommaan ryhtyä ja kuinka kaukana on sitten se valoisampi tulevaisuus. Se tässä huolettaa.

Vientimarkkinoiden avaamiseksi, mistä muun muassa edustaja Pylväs kysyi ja moni muukin, on tärkeää, että tätä Food from Finlandia osana Team Finlandia rahoitetaan ja se kokoaa näitä pieniä, uusiakin mahdollisia vientiyrityksiä yhteen ponnistelemaan suomalaisen ruuan viemiseksi. Ja kun edustaja Leppä teki tämän vertailun, miten metsäteollisuus on

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

noussut sieltä auringonlaskusta auringonnousuun, niin itse asiassa ehkä se sama ajatus: jos meilläkin metsäteollisuus olisi toiminut vain pääasiassa kotimarkkinan varassa, niin se olisi murto-osa siitä, mitä se on tänään. Ja ehkä, jos mielitään, että meillä tämä elintarviketalous nousisi vastaavaan kukoistukseen, kyllä senkin on tähdittävä silloin Suomen rajojen ulkopuolelle. Ja tätä ruokapoliittisessa selonteossa ja hallituksen kauppataseen oikaisutavoitteessa pyritään ajamaan eteenpäin. (Puhemies koputtaa)

Puhemies Maria Lohela: Nyt pyydän päättämään. Tässä valiokuntien kokoukset odottavat vuoroaan.

Arvoisa puhemies! Toivotan myös teille rauhallista joulua! (Naurua)

Puhemies Maria Lohela: Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 13.03.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 19.59.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta 30.

20.00 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka on Suomen tulevaisuuden kannalta, kuten sanottua, erittäin tärkeä pääluokka. Ne 300 000 ihmistä, jotka tuottavat suomalaista, puhdasta ruokaa eri tahoilla eri tehtävissä, eivät säily, ellei maanviljelys pelaa tässä maassa. Eikä kansantalouden suosta nosto onnistu ilman metsätaloutta. Molempia tarvitaan.

Maatalouden tuottamien raaka-aineiden markkinatilanne on tässä maassa vaikea, enkä jaksa uskoa ihan näin suoralta kädeltä, että tähän markkinatilanteeseen hetkessä parannus tulisi. Tärkeää on hakea uusia markkinoita ja odottaa sitä päivää, kun Venäjän elintarvikemarkkinat avautuvat. Pietari, yli 10 miljoonaa ihmistä tuossa itärajan takana, on varmaan markkina-alue, joka meidän pitää ottaa haltuun, mutta se kestää vielä muutaman vuoden ennen kuin saadaan nämä pakotteet purettua. Joka tapauksessa suhteet on pidettävä kunnossa ja ennen kaikkea kotimaisten raaka-aineiden puhtaus yllä ja tuotteet korkeatasoisina.

Mitä Euroopan unionista tulee näitä kriisipaketteja, niin ne eivät ole kuin hetken apu. Meidän on pyrittävä oma systeemimme viilaamaan niin hyvään kuntoon, että maatalous tulee elinvoimaiseksi. Sitten tätä byrokratianpurkua on jatkettava määrätietoisesti. Maatalous on se ala tässä maassa, joka on kärsinyt kaikista eniten EU-byrokratiasta, ja osa tästä byrokratiasta on meidän omaa sisäsyntyistä työtä, ja siihen on puututtava kovalla kädellä. Tässä asiassa Juha Sipilän hallitus on tehnyt hyvää työtä ja olemme pystyneet monta monta byrokratian kuoppaa poistamaan, ja tällä samalla tiellä pitää jatkaa määrätietoisesti.

Metsätalouden puolella, arvoisa rouva puhemies, meillä on haasteita todellakin. Onneksi nämä ministeri Kimmo Tiilikaisen vahvat toimenpiteet tuolla EU:ssa ovat tuottaneet tulosta ja uusiutuvan energian kestävyyskriteerit ovat menossa oikeaan suuntaan, ja toivon mukaan myös tämä maankäyttöä koskeva direktiivi LULUCF menee oikeaan suuntaan.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Niissä asioissa on tärkeää pitää huoli siitä, että suomalainen metsätalous saa käyttää koko metsien kasvun hyväksemme ja pystymme sitä kautta tekemään uusiutuvaa energiaa ja monta muuta asiaa, joilla Suomen kansantaloutta parannetaan.

Kemera-lain mukaiset ongelmat ovat isoja. Niille me emme mahda mitään tällä hetkellä, mutta uuden Kemera-lain valmistelu on syytä aloittaa. Jokainen meistä tietää, että nykyinen Kemera-laki on vuosien saatossa mennyt vanhanaikaiseksi ja se kaipaava samalla keinoin uudistamista kuin tämä Suomen kansantalous.

Suuret metsälait eri metsätoimijoita koskien ovat kunnossa, ja iloitsen siitä, että tässäkin budjettiesityksessä on Euroopan metsäinstituutin peruspääoma ja rahoitus saatu nyt vietyä sinne budjettikehykseen, mikä tarkoittaa sitä, että Euroopan metsäinstituutin toimintaa pystytään jatkamaan. Metsävaratieto on Suomessa hyvin hallussa, ja on pidettävä huoli siitä, että se kansallinen varanto säilyy täällä Suomessa ja meidän omassa päätöksenteossa eikä sitä jaeta kuin mitä tahansa tietoa tuolla internetin välityksellä. Se, että saatiin yrittävähennys tänne myös metsänomistajien puolelle hyödyntämään metsätaloutta, on hyvä asia.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, yksi iso asia on, joka suuresti vaivaa mieltäni ja on erittäin iso huoli maaseutuihmisille ja koskee nimenomaan maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaa: Suurpetotilanne todellakin Itä-Suomessa on aivan kelvottoman paha ja suorastaan vaarallinen. Sudet suorastaan asuvat talojen pihoissa. Tänä päivänä minulle soitti Lieksan kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen ja kysyi, mikä on tilanne sen suhteen, kun valtiolla on varaa pitää tällaista suurpetokantaa ja Lieksan kaupungille aiheutuu vuosittain erittäin suuret kustannukset, kun lapsille joudutaan järjestämään näitä susikyytejä, suurpetojen takia ylimääräisiä koulukuljetuksia. Ei sitä pientä tyttöä tai poikaa voi sinne tienvarteen laittaa odottamaan koulutaksia aamuhämärissä tai iltahämärissä, kun edellisenä iltana on siitä naapurin pihasta koira viety ja susilaumat pyörivät talojen pihassa joka päivä.

Tämä on arkipäivää itäisessä Suomessa, ja sen takia toivon, että nyt kun se susiasetus tulee, minkä ministeri Kimmo Tiilikainen lupasi, niin näihin suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvauksiin pitää valtiolta löytyä rahaa. Pitää löytyä riittävä määrä kaatolupia, että kantaa pystytään harventamaan, ja ennen kaikkea valtion tulee sitoutua siihen, että kaikki nämä kustannukset, jotka suurpedoista aiheutuvat maaseutukunnissa ja myös täällä rintamailla, on valtion korvattava. Kun kerran on varaa pitää tällaista suurpetokantaa, niin on myös velvollisuus huolehtia niistä kustannuksista.

Maaseudun ihmisten ja kaikkien suomalaisten turvallinen elinympäristö ja kotipiiri on turvattava niin, että suurpedot eivät siellä pyöri. Ja kun puhutaan nimenomaan susista, jotka tämän hetken suurin ongelma ovat, niin luontaisesti ja alkuperäisellä tavalla käyttäytyvä susi ei tule koskaan pihaan, vaan se pysyy siellä metsien kätköissä ja elää siellä.

20.05 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Maatalouden vaikea tilanne on valitettavasti jatkunut viimeiset vuodet, ja on toivottavaa tietenkin, että kehitystä parempaan tapahtuisi kohti ensi vuotta mentäessä, ja ainakin hallitus on omilla toimillaan koettanut kyllä täyttää niitä lupauksia, mitä maatalousväestölle on ollut. 50 miljoonan euron kriisipaketti ei ole mikään vähäpätöinen asia. Se ei ratkaise kaikkia ongelmia, mutta se oli ensiarvoisen tärkeä tässä tilanteessa. On olemassa lukuisia asioita, joista vielä neuvotellaan Euroopan unionin kanssa, on tiettyjä asioita, joihin tarvitsemme notifi kaation, että saisimme ne sitten omaan maatalouspolitiikkaamme voimaan. Tätä koskee esimerkiksi kysymys, miten saisimme kiinteistöveroprosentille vapautuksia tarvittaessa, ja erityisellä ilolla olen kyllä seu-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

rannut sitä, että alkuperäismerkinnät ovat viimeinkin tulossa. On ollut erikoista, että me emme ole niitä pystyneet noudattamaan esimerkiksi samalla tasolla kuin vaikkapa Ranska.

Se on valitettava asia, että Venäjän vastapakotteiden seurauksena meidän elintarvikekauppamme ei ole siinä kunnossa kuin se parhaimpina vuosina on ollut. Ennen kaikkea elintarvikepuoli kärsii niistä, vaikka noin muutoin pystymmekin melkein 90-prosenttisesti tekemään kauppaa, mutta se, että Venäjän talous on toisissa kantimissa kuin aikaisemmin, toki heikentää meidänkin kauppamahdollisuuksiamme. On ollut hienoa, että esimerkiksi sianlihatuotannolle on saatu mahdollisuuksia Kiinan markkinoille. Siksi pitäisi nyt pitää huoli siitä, että sikarutto ei missään nimessä pääse leviämään Suomeen.

Norminpurusta on erinomaisia tuloksia ennen kaikkea maatalouden osalta, ja siitä kyllä varmasti kuuluu kiitos keskustan eduskuntaryhmälle ja erityisesti edustaja Hakaselle, joka on tätä purkuryhmää johtanut.

20.07 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kotimaisen ruuantuotannon turvaaminen on eduskunnan yhteinen asia, ja huoli viljelijöiden tulotasosta ja maatilatalouden kriisistä on jatkunut vuosia, ja se on vakava huoli. On hyvä, että hallitus on antanut nyt sekä syksyllä että tulevalle vuodelle kriisipaketin ja kriisilakiesityksen ja ne on hyvässä hengessä, yhteistuumin hyväksytty ja käsitelty. Mutta sekin on totta, että meidän alkutuotantomme ei voi mennä jatkuvasti kriisistä toiseen, vaan tarvitaan myös ruuantuotannon kannattavuuden parantamista. Julkiset hankinnat ovat yksi tärkeä keino, että suositaan kotimaista suosimalla sellaisia kriteerejä kuin kuljetusmatka ja tuoreus. Myös kaupunkien ruokapiirit ja lähiruokamarketit ovat osa hyvää kehitystä. Sitten voidaan tietysti pohtia myös kaupan roolia: onko se reilu ja oikeudenmukainen? Vaikuttaa kovin vahvasti siltä, että ei ole, ja meidän täytyy voida muun muassa kilpailulainsäädäntöäkin tarkastella asian suhteen.

Uudet tuotteet kiinnostavat suomalaisia kuluttajia. Se on nähty nyt, kun Nyhtökaura ja Härkis hamutaan kauppojen hyllyiltä. Ihmiset haluavat kotimaista valkuaista lisää. Tässä on paikka tuottaa lisää uutta valkuaista kotimaiselle kuluttajalle. Mutta haluan peräänkuuluttaa sitäkin, että valiokuntakuulemisissa on noussut esille se, että nämä leikkaukset tutkimukselta ja tuotekehitykseltä, kuten Lukelta ja Sykeltä, todella haittaavat maaseudun elinkeinon innovatiivista kehitystä, mitä nyt erityisesti tarvitaan.

Kolmanneksi maaseudulla pitää vauhdittaa pienenergiaa. Meidän vihreiden vaihtoehtobudjetissa on muun muassa rahoitusta maatilakokoluokan biokaasulaitoksille ja aurinkokeräimille (Puhemies koputtaa) ja investointitukea öljykattiloiden vaihtamiseksi maalämpöön tai pellettikattiloiksi.

20.09 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Karimäen nostamaa asiaa näistä hankinnoista en malta olla kommentoimatta. Kuntien ja kuntayhtymien tekemät hankinnat ja hankintarenkaitten rooli ovat aivan olennaisia tässä, kun ka paljon kotimaista elintarviketta, suomalaista elintarviketta, saadaan markkinoille. Valitettavasti, kun tätä keskustelua seuraa eri puolilla Suomea, Helsingin keskustelu on pistänyt kyllä aika tavalla silmään. Sen sijaan, että täällä panostettaisiin erityisesti kotimaisiin elintarvikehankintoihin ja laatuun, täällä on keskitytty hyvin paljon esimerkiksi vegaani-ruokapäiviin ynnä muihin, kun nyt se koko voimavara tulisi mielestäni keskittää siihen, että mahdollisimman paljon olisi tarjolla suomalaista ruokaa, missä jäljitettävyyys on huipuluokkaa, sen sijaan, että ulkomaalaista soijaa täällä syötetään lapsille.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

20.10 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Savolalle: juuri tämän takia, kun tämä vegaaniruokavaliokin herättää niin paljon kiinnostusta, olisi tosi tärkeätä, että meillä olisi kotimaista härkäpapua ja hernetta ja kasvisvalkuaista tarjota. Mutta se, mitä edustaja Savola nosti esiin, on totta, että on haaste se, että varsinkin näissä isoissa, suurten kaupunkien ruokakeittiöissä otettaisiin lähi- ja luomuruuan edistäminen yhdeksi tärkeäksi tavoitteeksi. Kyllä minun kotikaupungissani Espoossa on ajettu sitä, että cateringillä olisi lähiruuan ja luomuruuan edistäminen yksi konkreettinen tavoite, ja sillä tavallahan saamme myös paikallistalouteen työllisyyttä ja elinvoimaa.

20.11 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun keskustelemme maatalouden pääluokasta, niin on syytä ensinnäkin muistuttaa siitä, että maataloushan on osa yhteisöpolitiikkaa, oikeastaan se kaikista merkittävin EU-yhteisöpolitiikan ala sen johdosta, että siihen käytetään eniten unionissa varoja. Silloin kun EU:ssa menttiin nykyiseen maatalouspoliittiseen järjestelmään, niin päätettiin, että tuottajahinnat noin puolitetaan. Sillä saadaan teollisuudelle raaka-aineet edullisemmin, ja näin ollen myöskin kuluttajat pääsevät sitten hyötymään, ja tämä erotus sitten maksetaan tukena viljelijöille. Maataloustukijärjestelmä perustuu sitten siihen, että unionissa tehdään toiminta- ja taloussuunnitelmat kuuden vuoden jaksoille, jolloinka päätetään sitten siitä tukitasosta, mitä mihinkäkin maksetaan, ja puolivälissä tehdään sitten välitarkasteluvaihe, jossa ohjataan jo itse asiassa seuraavan toiminta- ja taloussuunnitelman sisältöä. Seuraavalla kierroksella tulee yhä suurempi ja kasvava paine siihen, mitkä ovat tulevaisuudessa erityisesti Itä-Euroopan maiden maatalouden tukitasot. Jo viime neuvottelukierroksella nähtiin se, että heillä oli tarvetta ja taipumusta hakea suurempia tukitasoja, mitä heillä aikaisemmin oli ollut. Nyt kun katsotaan muutama vuosi tästä eteenpäin, niin maataloustukien taso tulee Suomessakin pysymään kutakuinkin ennallaan. Kansallisille tukitasoille pitää myöskin pyytää aina unionista lupa. Ja yhteiset markkinat ja markkinatalous ohjaavat tuotteista saatavia hintoja.

Täällä on paljon puhuttu maatalouden kannattavuudesta, itse asiassa koko vuoden ajan. Yhteinen näkemys on ollut, että maataloustuotanto on pitkälti kriisissä nimenomaan hintojen alhaisuuden takia. Meillä ei valitettavasti ole nopeita ratkaisuja maatalouden kannattavuuden parantamiseen, tai jos halutaan niitä, niin silloin se on kotimaisten elintarvikkeiden hyödyntäminen niin kuluttajavalinnoissa kuin myöskin sitten julkisissa ruokahankinnoissa, kuten täällä on monissa puheenvuoroissa esiin nostettu. Nämä kriisipaketit, mitä nyt on tehty, ovat väliaikaisia ratkaisuja. Oikeastaan se, millä pystyttäisiin kansallisesti kaikista parhaiten vaikuttamaan maatalouden kannattavuuden parantamiseen, olisi erilaisten kustannusten alentaminen. Silloin kun kriisipakettia pohdittiin, niin esimerkiksi maatalousrakennusten kiinteistöverosta keskusteltiin. Pitää muistaa, että meidän maatalousrakennuksemme ovat paljon paremmin ja kalliimmin rakennettuja kuin Euroopassa olevat, koska siellä ei tarvita tällaisia näin hyvin tehtyjä tiloja, koska ilmasto antaa siihen helpotusta.

Kaupan rooli on merkittävä. Oikeastaan kaupan roolin osalta pitäisi asettaa joku aikaraja sille, kuinka nopeasti ne saisivat ottaa niin sanotut omat merkit käyttöön. Elikkä kun elintarviketeollisuus kehittää uuden tuotteen, niin sen ajan pitäisi olla vähintään kaksi kolme vuotta, jonka aikana sitten ei saisi kaupan omilla merkeillä ryhtyä kilpailuttamaan eri tuotteiden valmistajia. (Mikko Savola: Halpuuttamaan!)

Ensi vuoden talousarvion osalta valtiovarojen maatalousjaosto lisäsi määrärahoja noin 4 miljoonalla eurolla. Siitä 1,9 miljoonaa euroa tullaan käyttämään neuvontaan, ja näissä maatalouden kannattavuustilanteissa se on ilman muuta järkevää. 4H-toiminta on koko

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

maan kattavaa nuorisotyötä, ja siihen lisätään 600 000 euroa. Se on suurin piirtein se sama summa, minkä ministeriö tältä momentilta alensi. Jatkossa olisi parempi, että se olisi suora, ettei meidän tarvitsisi joka vuosi sitä sinne lisätä.

Kemera-ruuhkaa puretaan ja sähköinen järjestelmä saadaan aikaan. Siihen käytetään noin 400 000 euroa ja sama summa käytetään myöskin tilusjärjestelyihin. Talousarviossa kiinnitetään huomiota myöskin viennin edistämiseen. Uusien maataloustuotteiden vientimaat Kiina, Japani ja Iran ovat kaikki tärkeitä, ja meidän tulee ponnistella hyvien elintarvikkeidemme viennin edistämisen parissa, ja niihin on 2,5 miljoonaa euroa kaiken kaikkiaan varattu.

Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama sana tästä susipolitiikasta. Voin yhtyä siihen näkemykseen, jonka monet edustajat ovat täällä esiin tuoneet, eli kannanhoidollista harvennusta tulee tehdä, ja se nyt esitetty 40 suden kannanhoidollinen määrä on aivan liian alhainen. Nämä laskelmat susien kappalemääristä tuntuvat olevan kyllä hyvin alimittaisia.

Arvoisa herra puhemies! Omasta puolestani hyvää ja rauhallista joulunaikaa teille kaikille!

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Mikkonen — poissa. Edustaja Kurvinen — edustaja Kurvinenkin on poissa, olin näkevinäni, mutta se oli harhanäky. Edustaja Östman — edustaja Östman on poissa. Edustaja Pirttilahti — myös hän on poissa. — Edustaja Honkonen.

20.17 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Paikalla ollaan. (Naurua)

Näin aluksi on varmaan syytä omaltakin osalta lausua kiitokset, ja tällainen on hyvä todistus siitä, että näissä valtiontalouden, julkisen talouden ja yhteiskunnallisissa olosuhteissa pystyttiin tällainenkin maatalouden kriisirahoitus saamaan aikaiseksi. Se on äärimmäisen tärkeää meidän koko maatalouselinkeinon, suomalaisen maaseudun ja elintarvikeklusterin näkökulmasta. Tuolla omilla kotikulmillani Keski-Suomessa ja Saarijärvellä on selvitetty sitä, mikä pitkäaikaisen maitopitäjän mittakaavassa on ollut vaikutus sillä, kun maitotilojen määrä on vähentynyt, ja sen vaikutukset esimerkiksi kunnallisverokertymään ovat olleet suuret. Tästä syystä pidän erittäin hyvänä, että nyt on pystytty näinkin paljon venymään suomalaisen talonpojan hyväksi.

Arvoisa puhemies! Pari sanaa puusta ja metsäenergiasta. Meillä Keski-Suomessa on se tilanne, että meillä ei energiapuu liiku oikeastaan mihinkään, ja syynä on se, että nyt metsäteollisuuden kasvun myötä ja sahatavaran menekien kasvun myötä ja pikkuhiljaa myöskin sitten sellunkeiton lisääntymisen myötä näiden metsäteollisuuden sivujakeiden määrä kasvaa ja niitä aika edullisesti myydään sitten alueen voimalaitoksiin polttoaineeksi. Tähän tarvitaan itse asiassa aika pikaisesti ratkaisuja, koska nämä energiapuuvarannot ja -varastot eivät kovin kauaa kestä ja meidän metsänhoidon tavoitteemme eivätkin voi täytyä, kun emme saa tätä erittäin arvokasta metsäenergiaa liikkeelle johtuen tästä paikallisesta tilanteesta. Toivotaan, että nyt sitten energia- ja ilmastostrategian myötä, kun näitä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä lähdetään toteuttamaan, tähänkin löydetään ratkaisu.

20.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Olen maatalon tyttö. Olen seurannut isän jälkeen, kun veli on pitänyt kotitilaa, ja sen jälkeen nyt veljen vanhin poika pitää tilaa, ja sanon kyllä, että on se kovaa hommaa. Tänä päivänä ei tarvitse ihmetellä, kun niin moni tila

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

on lopetettu, ei ole jaksettu enää, on menty jopa konkkaan. Kunnioitan niitä viljelijöitä, jotka jaksavat tänä päivänä. Me tarvitsemme heitä.

Maatalous on edelleen tärkeimpiä elinkeinojamme. Se luo työpaikkoja, tuottaa ruokaa, pitää huolta huoltovarmuudestamme. Budjetissa on otettu huomioon maatilojen ahdinko muodostamalla yhteensä 50 miljoonan kriisipaketti. Kriisipaketista osa on jo käytetty ahdingossa olevien tilojen auttamiseen. Tilat, jotka ovat joutuneet vaikeuksiin hintojen romahtamisen ja Venäjä-pakotteiden tuloksena, saavat myös ensi vuonna hieman helpotusta. Maatalouden kansalliseen tukeen lisätään 10 miljoonaa, joka kohdennetaan erityisesti investointeja tehneille tiloille. Maatilojen maksuvalmiutta vahvistetaan lainojen valtiontakauksilla ja maksuhelpotuksilla sekä tukimaksujen aikaistamisella, edistämällä toimintaedellytyksiä, vahvistamalla biokaasun tuotantoa maataloilla ja luomumaidon käyttöä julkisissa hankinnoissa sekä vahvistamalla ja vauhdittamalla liha- ja maitovalmisteiden alkupe-
rämerkintöjen käyttöä. Tämä on todella tärkeä uudistus niin ikään.

Kotimaisen elintarviketuotannon ja maatalouden elinvoimaisuudesta tulee pitää huolta. Omavaraisuus on keskeisimpiä elementtejä maamme turvallisuutta ajatellen. Toimiva elintarviketuotanto on taloudellinen voimavara myös viennille. Suomalainen maaperä on maailman puhtain, joten siinä kasvatetuille elintarvikkeille riittää varmasti kysyntää myös maailmalla. Tuotteet pitää vain markkinoida oikein, ja toivonkin, että maataloutemme saisi entistä enemmän kasvuvauhtia ja taloudellisia voimavaroja viennistä. Suomalaisen elintarvikkeiden vientiä ajatellen olisi tärkeää, että EU-markkinoille ei tule geenimuunneltuja tuotteita. Gmo-tuotteiden saapuminen markkinoille olisi kova kolaus myös suomalaisten elintarvikkeiden maineelle. Gmo-vapaus tulisi säilyttää, vaikka kauppasopimus Yhdysvaltojen kanssa joskus tulevaisuudessa toteutuisikin.

Toinen erinomainen mahdollisuus on lähiruuan tuotanto. Lähiruuan kysyntä on kasvanut viime vuosina, ja paikalliset maanviljelijät voivat myydä tuotteitaan lähialueillaan ilman merkittäviä kuljetuskustannuksia. Lähiruoka on myös kestävä kehityksen mukaista ruuantuotantoa.

Suomalaisen ruuantuotannon eettisyyttä voidaan edelleen kehittää. Pääpainopisteeksi olisi hyvä ottaa tuotantoeläinten hyvinvointi. Vaikka Suomessa monet tuotantoeläimet voivat melko hyvin kansainvälisessä vertailussa, on siinä kuitenkin parantamisen varaa. Muun muassa kivunlievitystä kipua aiheuttavissa toimenpiteissä on syytä kehittää. Myös eläinten itseisarvon tunnustaminen ja kirjaaminen uuteen eläinsuojelulakiin edistäisi tuotantoeläinten hyvinvointia.

Eläinkokeiden vaihtoehtotoimiin tulee rahoitusta — kiitos siitä.

Viljelijöiden jaksamisesta on myös pidettävä huolta, ja usein tämä eläinten hyvinvointi liittyy myös hyvin kiinteästi viljelijöiden jaksamiseen. Työ on fyysisesti raskasta ja vaatii usein kohtuuttomien taloudellisten riskien ottamista. Tämän vuoksi onkin todella tervetullutta, että hallitus panostaa maatalouden kansalliseen tukeen ja vahvistaa maatilojen maksuvalmiutta. — Kiitos.

20.23 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elo-maa käytti erittäin hyvän puheenvuoron — tärkeitä asioita. Hyvä, että nostitte tämän eläinsuojelukysymyksen ja eläinsuojelulain uudistamistarpeen esiin. Ja myös se, jonka mainitsitte, että Suomi olisi hyvä pitää gmo-vapaana, oli erittäin hyvä ja kannatettava esitys. Siksi otinkin vastauspuheenvuoron, koska kun olen lukenut hallituksen lausunnoilla olleen ruokapoliittisen selonteon, niin sieltä löytyy ikään kuin toteamuksena se, että gmo-tuotteet

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

tulevat Suomenkin markkinoille ennemmin tai myöhemmin. Toivoisin todellakin, että tätä ei otettaisi ikään kuin tällaisena toteamuksena vaan me tekisimme poliittisen valinnan. Minä itse kannatan sitä, että pitäytyisimme gmo-vapaana alueena. Se on meille vahvuus ja etu.

20.24 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hautala otti äärimmäisen hyvin puheenvuorossaan esille tämän yhteisöpolitiikan. Maatalouspolitiikka on yhteisöpolitiikkaa. Mutta lisäksi siihen vielä myös, että se on myöskin huoltovarmuuspolitiikkaa. Osittain unohdetaan monta kertaa se asia.

Täällä on puhuttu monissa puheenvuoroissa ja hyvin otettu kantaa tähän viljelijöitten maksuvalmiusongelmaan, kannattavuuskriisiin. Ne toimenpiteet, mitä kriisipaketissa tuli: täytyy kyllä sanoa, että olihan se hirveän iso pettymys viime keväänä toukokuulla, kun se kriisipaketti ei hallitukselta tullutkaan, mutta sitten kesän valmistelun jälkeen onneksi huokaistiin helpotuksesta, ja tuo 50 miljoonan paketti oli tähän yhteiskunnalliseen tilanteeseen nähden kyllä kiitettävä suoritus. Siitä kiitos koko hallitukselle ja erityisesti totta kai ministeri Tiilikaiselle.

Meillä kaiken aikaa rakennekehitys kiihtyy maatiloilla. Se tarkoittaa sitä, että entistä isompia investointeja tarvitaan, entistä harvempaan niitä tehdään. Samalla myöskin se yrittäjälukumäärä vähenee. Tästä syystä meillä on äärimmäisen tärkeää olla maaseudun kehittämisrahasto, ja hyvä niin, että nytkin sitä pääomitusta lisättiin.

Millä tavalla tämä rakennekehitys sitten tulee ehkä näkyviin meillä kuluttajapinnassa? Otan yhden esimerkin, jossa esimerkiksi ennustetaan, että maitotilojen lukumäärä tulee myöskin aika romahdusmaisesti laskemaan ja samalla taas sitten maidon tuotantomäärät per lehmä kasvavat. Mutta siinäpä tuleekin ikävä yhtälö meidän naudanlihan tuotannolle, joka todennäköisesti tulee kärsimään tästä lypsykarjatilojen vähenemisestä juuri sen takia, että entistä vähemmän on myöskin lehmiiä. Tähän haasteeseen pitää pystyä myöskin valmistautumaan tulevaisuudessa.

Julkiset hankinnat lähtivät hyvään, positiiviseen keskusteluun valtioneuvoston asetuksen jälkeen kesällä. Se on vain tosiasia, että tuolla kunnissa ei tahdo oikein saada läpi lyötyä sitä, että se olisi oikeasti myöskin hankintakriteeri. Tänään kuultiin edustaja Savolalta hyvä esimerkki, millä tavalla asia etenee. Myöskin itse sain ensi vuoden talousarvioon omassa kotikunnassani Sastamalassa kirjauksen tästä asiasta. Budjettivaikutusta selvitetään tulevan vuoden aikana ja katsotaan, millä tavalla kilpailutusta pystytään hoitamaan niin, että oikeasti tämä valtioneuvoston asetus tulee myöskin olemaan ohjenuora.

Mutta myöskin haluaisin kaikkien täällä kiinnittävän huomion siihen, että kun me puhumme paljon lähiruuasta, me puhumme luomuruuasta, niin puhumme ennen kaikkea kotimaisesta ruuasta. Lähi- ja luomuruualla me tätä elintarviketeollisuuden koko ketjua emme pysty pelastamaan, hyvät ystävät. Siinä täytyy puhua kotimaisuudesta, ei pelkästä lähi- ja luomuruuasta. Ne ovat kruununjalokiviä tässä asiassa, mutta kotimainen ruoka on se, mistä meidän pitää puhua.

Seuraavaksi ajattelin myöskin ottaa hieman jopa puolueeni varapuheenjohtajan kiitoksien kautta tämän, kun Kulmuni otti tuossa esille ja kiitti normien purusta. Onhan se ollut äärimmäisen kovaa työtä, ja sitä viestiä tulee viljelijöiltä kaiken aikaa, niin että näistäkin kiitoksista nauttien entistä tarmokkaammin ensi vuonna tätä työtä taas lähdetään viemään eteenpäin. Ja siellä tulee sellaisia helpotuksia, että ovat ne pieniä tai isoja, niin kaikki helpottaa ja auttaa sen viljelijän jaksamista sillä tavalla, että voidaan luottaa siihen, että tässä

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

talossa huomioidaan sitä sääntelyn purkamista. Myöskin ensi vuonna ministeri Bernerin johdolla lähdetään seuraamaan sitä, miten uuden lainsäädännön myötä kustannusvaikutukset tulevat tähän byrokraatiaan.

Vielä vähän eläinasiaa, sikaruttoasiaa, joka on tässä ollut nyt viime viikkoina hyvin esillä. Sen täytyy myöskin jatkossa olla meille kaikille, niin kuluttajille kuin meille päättäjille, itsestäänselvyys, että me valistamme jokaista kuluttajaa, jokaista Itämeren ylitse matkaa-vaa ja metsästysseuran jäseniä, että kukaan ei vahingossakaan sitä tautia tänne tuo. Se on todella sillä tavalla, että aika nopeasti isojen karanteenialueitten kautta koko sianlihatuotannon elinkeino kärsii ja pahimmassa tapauksessa viruksen tullessa tänne koko tuotanto ajetaan alas.

Eläinsuojelulainsäädännön uudistamisesta minä haluan vielä sanoa — olisin käyttänyt vastauspuheenvuoron Karimäen puheeseen, mutta olin tulossa tänne puheenvuoroa pitämään, niin että otan sen tässä — että korostan sitä, että huomioikaa, että eläinsuojelulainsäädäntö on todella vanhentunutta. Nyt, kun ministerikin tänään ilmoitti, että sitä uudistetaan, pitää juuri näin tehdäänkin. Mutta minä haluan korostaa myös sitä tietoisuutta kaikille, että tänä päivänä tuotantoeläimiä hoidetaan ihan eri kriteereiden tasolla kuin vanha eläinsuojelulaki edellyttää. Monet teurastamot, meijerit vaativat terveydenhuoltosopimuksen kautta huomattavasti tiukempia toimenpiteitä. (Ritva Elomaa: Paimiokin!)

20.30 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa haluan kyllä kiittää edustaja Hakasta tästä puheenvuorosta. — Oli erittäin tärkeää, että keskustusta onnistui norminpurun vaaliohjelmansa kautta kuljettamaan sitten hallitusneuvotteluihin, ja tässäkin budjettikeskustelussa on monista niistä konkreettisista kysymyksistä puhuttu, joita norminpurku on koskenut. Mutta yksi asia on vielä sellainen, joka ei ole älyttömästi esillä ollut, ja siitä pitäisi kyllä normeja saada purettua, kuten vaikkapa Norjassa tai Ruotsissa on tehty, ja se liittyy ahma-asetukseen sen osalta, että Suomessa ei voida häiriökäyttäytyviä ahmoja poistaa. (Välihuutoja) Tämä on kyllä erittäin ongelmallista. Useina talvina olen kuullut tarinoita siitä, miten kolmeakymmentä poroa on saatettu haavoittaa eikä kuitenkaan sitten ole tätäkään ahmaa saatu pois. Koska meillä ne liikkuvat Pohjoismaiden yli Norjasta (Puhemies koputtaa) Suomeen ja Ruotsiin, olisi tärkeää, että ahma-asetus tuotaisiin.

20.31 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Maanviljelijät jos jotkut ovat olleet kyllä haasteellisessa tilanteessa aika monta vuotta. Kannattavuus on ollut vaikeuksissa kaikissa tuotantosuunnissa ja on toki edelleenkin. On kaksi perustekijää: meidän tukipolitiikka ja maatalouspolitiikka luonnollisesti sekä toisena tietysti markkinoilta saatava hinta. Molemmissa on paljon yritetty tehdä, on saatu jotain tehtyä, mutta on vielä edelleen paljon tehtävää.

Viime keväänä me saimme kaikki nähdä, kun Helsingin katuja tuhannet traktorit ylittivät ja tulivat tänne, toivat maaseudun huolen, viljelijöitten huolen tänne Helsinkiin ja kertoivat siitä hädästä, mikä viljelijöillä on. Kyllähän se varmasti herätti monet ja herätti myös kuluttajat siihen todellisuuteen, missä viljelijät elävät. Maataloustukien suhteen ja erityisesti niiden maksatusten suhteen oli suuria ongelmia. Mavin ongelmat aiheuttivat sen, että suuri osa tuista siirtyi viime vuodelta tämän vuoden puolelle. Se aiheutti maksuvaikeuksia ja neuvotteluita pankkien kanssa. Onneksi nyt on pystytty tekemään ratkaisuja, niin että näistä ongelmista on päästy yli ja tämän vuoden tuet on saatu ajallaan maatalousyrittäjille.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Se tuo enemmän varmuutta tulevaisuudesta ja myös sitten parantaa sitä maksukykyä. Nämä rahat tulevat todella tarpeeseen.

Mitä tulee meidän tuotantoketjuumme ja näihin markkinoihin: Meillä on kauppa, meillä on teollisuus, ja meillä on sitten tuottaja, joka sen raaka-aineen tähän ketjuun tuottaa, ja tämä tasapaino meillä on mennyt entistä huonompaan suuntaan. Täytyy kaupalle nostaa kiitos siitä, että kotimaisuusastetta on paljon nostettu eri tuotteissa ja suomalaisuutta, kotimaisuutta tuodaan esiin. Mutta samalla valitettavasti näiden private label -tuotteitten kautta hintoja on dumpattu alas, ja tämä on aiheuttanut sen, että markkinoilta saatava hinta, se viljelijän osuus siitä ruoan hinnasta on äärimmäisen pieni. Ja tähän pitää pystyä tekemään toimenpiteitä. Aivan kuten maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja Jari Leppä täällä totesi: jos kauppa ei rupea vapaaehtoisesti näitä toimenpiteitä tekemään, silloin on meidän tehtävämme täällä tuoda sellaista lainsäädäntöä, että kauppa rupeaa tämän ketjun huomioimaan paremmin. Mitä tulee vielä mielikuviiin, niin kyllähän se on viljelijöiden työn aliarvioimista, kun puhutaan ruuan halpuuttamisesta kovin voimalliseen sävyyn. Se on arvokasta työtä, ja suomalainen ruoka on laatutuote, josta pitäisi myöskin puhua kunnioittavasti.

Herra puhemies! Maanpuolustuskin on tähän olennaisena osana liitettävä mukaan. Ruoka ja maanpuolustus liittyvät olennaisina osina toisiinsa huoltovarmuuden kautta. Me elämme nyt sellaisessa Euroopassa, missä kriisit tulevat toistensa perään. Kun on epävarmat ajat ja on myös kriisin mahdollisuuksia olemassa, silloin pitää siitä omasta kansalaisten huoltovarmuudesta, peruselintarviketuotannosta pitää huoli. Meillä ei maataloutta nosteta ylös, jos sen annetaan notkahtaa ja poistua maasta, ja siinä tapauksessa mahdollisen kriisin seurattessa tänne ei elintarvikkeita noin vain saada. Toinen kriisimahdollisuus, mistä ei kukaan tiedä, on luonnonkatastrofi. Erityisesti etelämpänä Euroopassa ja muualla päin maailmaa luonnonkatastrofit jylläävät, ja ne erityisesti käyvät silloin myös ruuantuotannon kimppuun. Silloinkin pitää olla sen oman ruuantuotannon kunnossa.

Herra puhemies! Näistä julkisista hankinnoista vielä: Niissä on kyllä meillä paljon tehtävää Suomessa, ja on hyviä esimerkkejä. Omassa kotimaakunnassani Etelä-Pohjanmaalla me olemme halunneet tähän puuttua. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alla olevassa hankintarenkaassa, johon lähes kaikki eteläpohjalaiset kunnat kuuluvat, on tehty vahvoja toimenpiteitä nimenomaan hankintojen kilpailuttamisen suhteen. Ei ole pelkästään se hinta, joka määrittelee, vaan on ne laatutekijät, jotka määrittelevät. Kun tähän on kiinnitetty huomiota, viranhaltijat on poliittisilla päätöksillä ohjeistettu tekemään hankintakilpailutukset oikein, ja voin nyt ylpeydellä sanoa, että meillä on maitotuotteista reilusti yli 90 prosenttia suomalaista tuotetta ja lihasta 99 prosenttia. Meillä on vastuu, ja valtion ja maakuntien ja kuntien hankintarenkaitten täytyy tätä toteuttaa.

20.36 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Kansainvälisen tilanteen aiheuttamat kauppapakotteet ja vastapakotteet sekä kotimaisten kauppajien aloittamat halpuutuskampanjat ovat sysänneet ahtaalle koko elintarvikeketjun. Tilanne on hankalin ketjun alussa. Suomalaisten maatalojen kannattavuus on heikentynyt jo vuosien ajan. Tämä kannattavuuskriisi myös laukaisi maaliskuussa liikkeelle traktorimarssin. Senaatintorille kokoon-tuneelle tuhatpäiselle joukolla luvattiin, että Mavin toimintaan puututaan, tukimaksutukset hoidetaan EU-aikataulujen rajoissa mahdollisimman aikaisin ja että maataloudelle kootaan erillinen kriisipaketti.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen, että voin nyt kiittää hallitusta, ministeri Tiilikaista ja koko eduskuntaa siitä, että kaikki nuo edellä listatut lupaukset ovat nyt täytymässä tai jo täyttyneet. Mavin suhteen tehtiin sekä välittömiä toimenpiteitä että pidemmän aikavälin ratkaisuun tähtäävä selvitys toiminnan uudelleen organisoimiseksi. Tuki-maksatukset ovat nyt hoituneet ennalta annetun aikataulun mukaisesti ja pääsääntöisesti ilman mitään ongelmia, ja maataloudelle on koottu lisärahoituksen ja kustannussäästöjen kautta yli 100 miljoonaan nouseva kriisipaketti. Tältä osin voimme siis todeta, että keväällä asetetut tavoitteet ovat nyt toteutuneet.

Mutta tästä huolimatta maatalouden kannattavuus on edelleen hälyttävällä tasolla eikä suunta ole kääntynyt parempaan päin. Seuraavaksi meidän on saatava elintarvikeketjun tulonjako nykyistä paljon kohtuullisemmaksi ketjun eri osien välillä.

20.38 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Hallitus on maatalouden investointien helpottamiseksi lisäämässä Makeraan 90 miljoonan euron lisärahoitusta. Tämä on maatalouden kustannuskehityksen hillitsemiseksi myönteinen asia. Siitä viestii se, että investointitukia on yleensä haettu varsin vilkkaasti. Maatalousyrittäjät uskovat suomalaiseseen ruuan-tuotantoon ja panostavat tulevaisuuteen kasvattamalla yksikkökokoja ja tehostamalla tuotantoa.

Aiemmin päätetyt kriisituet on maksettu syksyllä 2016. Vuoden 2016 viljelijätuista noin 88 prosenttia tullaan maksamaan jo tämän vuoden puolella. Näillä tilojen rahaliikennettä helpottavilla toimilla on ollut viljelijöille tulevaisuudenuskoa lisäävä vaikutus. Perämetsät on jo monilta tiloilta hakattu kassavajeen paikkaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Jäljellä olevien perämetsien turvaamiseksi metsätilojen sukupolvenvaihdokset helpottuvat metsälahjavähennyksellä vuonna 2017. Vähennyksen hyödyntäminen edellyttää puun myyntiä tai muuta metsätalouden tuloa tuottavaa toimintaa, ja se edistää sukupolvenvaihdoksia ja vaikuttaa myönteisesti puukauppaan sekä metsätilojen koon ja rakenteeseen.

Kansallista metsästrategiaa 2025 toteutetaan 11 strategisella hankkeella. Keskeisiä ovat kaavoituksen kehittäminen, metsätalouden uuden kannustejärjestelmän kehittäminen ja talousmetsien monimuotoisuuden edistämisen uudet keinot. Suomi on elänyt metsästä, ja näillä toimilla metsät ovat jatkossakin Suomessa tärkeitä.

20.40 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! EU-jäsenyyden ajan Suomen maatalous on elänyt tietynlaista kujanjuoksuaikaa. Tuo jäsenyyssopimus oli maatalouden osalta melko huono. Sitä silloin Ahon hallituksen toimesta parannettiin tai niitä vaikeuksia yritettiin lievittää kansallisella tukipaketilla, mutta Lipposen hallitus repi sitten välittömästi tämän kansallisen tukipaketin auki, ja näin alkoi tilanne vaikeutua. Laajenemisen jälkeen EU-politiikka on ollut meille epäedullista — siis EU:n laajenemisen jälkeen — ja sitten uudistusneuvotteluissa Suomi ei ole milloinkaan kunnolla pärjännyt, ja olemme joutuneet siis hankalaan asemaan unionissa.

Kotimaassa kustannuskehitys on ollut heikkoa maatalouden kannalta, ja kaupan keskittyminen on tehnyt oman ongelmakenttensä. Viimeksi sitten Venäjän pakotteet ovat iskenneet, ja myös maitokiintiöistä luopuminen toi pahoja ongelmia. Eli näistä seurauksista on sitten näkyvissä se kriisi, johon maatalous on ajautunut. Onneksi nyt tämä hallitus on myöntänyt maatalouden vaikeudet ja tämä 50 miljoonan euron kriisipaketti on tosiasia, ja se on tarpeen. Meidän on huolehdittava nyt ja tulevaisuudessa kotimaisesta ruuasta. Meitä

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

kaikkia on kannustettava sitä käyttämään. Huoltovarmuus, turvallisuus ja terveys ovat kiinteä osa ruokaa, ja siinä paras tae näidenkin osalta on se, että meillä on kotimaassa kannattavaa ja hyvää ruuantuotantoa.

20.42 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja. Aikaisemmin tässä hallinnonalan keskustelussa toinkin myös itse esiin tämän tuottajien tilanteen. On todellakin väärin, että meillä arvostetaan kyllä kotimaista ruokaa mutta sen tekijöitä ei riittävästi. Tämä on erityisesti kaupan puolella huomattu. Ei voi olla niin, että työn hedelmistä kyllä nautitaan mutta työstä ei riittävästi palkkaa anneta tälle ryhmälle, joka tämän ruuan tekee. Kyllä maamieskin on palkkansa ansainnut.

Mutta sitten näihin muihin asioihin.

Olisin puhunut tästä kylätoiminnasta, kun se kuuluu myöskin tähän hallinnonalaan, ja valtiovarainvaliokunta olikin tehnyt lisäystä 250 000 euroa tähän säästöön, mitä sinne oli alun perin tehty. Pitää korostaa, että tässä on nimenomaan tarkoitus, että tällä valtionavustuksella tuetaan alue- ja paikallistason toimintaa. Kylätoimijatahot ja -organisaatiot, kyläyhdistykset jatkossa enemmän ja enemmän ottavat vastuuta palveluitten järjestämisestä. Se on myös heidän oma tahtonsa, että näin tehdään. Tämä on tärkeää myös turvallisuuden kannalta tuolla harvaan asutuilla alueilla.

Toinen asia, mihin haluaisin myös kiinnittää huomiota, on se, miten me rakentavalla tavalla pystymme ratkaisemaan eteläisellä poronhoitoalueella tilanteen, josta tulee paljon palautetta kansalaisilta. On tärkeää se, että meillä on jatkossakin mahdollisuus meidän koko poronhoitoalueella toimia poronhoidossa, mutta siellä kuitenkin sitä ongelmaa on siinä, että nämä porot tulevat taajama-alueelle ja tekevät vahinkoa yksityisten mailla. Vaikka näihin on tietyt ratkaisut luotu aikoinaan, niin pitäisi tätä kehittämistyötä tehdä niin, että nämä porot eivät käytännössä siellä aiheuttaisi vahinkoa toisten mailla. Tähän pitäisi rakentava ratkaisu löytää. Siitä on turha tehdä kovin isoa kysymystä, vaan pitää rauhassa molempia osapuolia kuunnella ja toimia niin, (Puhemies koputtaa) että tämä toiminta voi edelleen jatkua.

20.44 Susanna Koski kok: Arvoisa herra puhemies! Näkemykset maatalouden tilasta ja sen haasteista ovat eduskunnassa yhteneväisemmät verrattuna mihin tahansa toiseen politiikan sektoriin. Maataloustuottajien tilanne taloudellisesti myös Suomessa on ollut jo useamman vuoden äärimmäisen vaikea. Markkinat maailmalla ovat kaventuneet siinä, missä tuotantopanosten kustannukset ovat jatkaneet nousuaan samaan aikaan, kun tuottajahinnat ovat laskeneet. Tilakohtainen yrittäjätulo jäi tänäkin vuonna kestäättömän pieneksi: Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan tilakohtainen yrittäjätulo oli vuonna 2016 keskimäärin vain 9 700 euroa. Maatalousyrittäjistä 38 prosentille ei Luonnonvarakeskuksen ennusteen mukaan jää yrittäjätuloa lainkaan. Kadehtijat suhteuttakoot nämä karut luvut esimerkiksi työttömyysturvaan vuositasona.

Näin ollen maataloudelle asetettu kriisipaketti sekä valtiontakauksien myöntäminen maksuvalmiuslainoihin ovat olleet välttämättömiä toimenpiteitä. Maatalouden kannattavuus on viheliäinen haaste, ainakin pelkällä politiikalla ratkottavaksi. Perusedellytys kotimaiselle ruuantuotannolle on maatalousyrittäjien toiminnan kannattavuus. Pohjoisissa viljelyoloissamme jo ennestään korkeat ja kohonneet tuotantokustannukset yhdessä laskeneiden tuottajahintojen sekä tukitasojen kanssa aiheuttavat viljelijöille kestäättömän yhtälön.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Kotimainen ruuantuotanto on varmistettava myös julkisen rahoituksen avulla. Hallitus osoittaa panostukset elintarvikevientiin ja uusien markkinoiden avautumiseksi. Nopeimmat tavat parantaa kannattavuutta ovat turhan sääntelyn purkaminen, investointeihin kannustaminen, viennin edistäminen ja tuotantopanosten kustannusten hillitseminen esimerkiksi kannustamalla kotimaisen uusiutuvan energian käyttöön.

Maa- ja metsätalouden sektoria koskettaa poikkeuksellisen mittava määrä hallintoa ja byrokratiaa. Sen sijaan, että alan hallinto toimisi mahdollistaen, huoli on pikemminkin sen aiheuttamissa pullonkauloissa. Ne käytännössä pitävät tuotannon työn tekemättömänä, mutta työllistävät byrokratiaa. Olisi tavoiteltavaa, että Maaseutuvirastolle ja Metsähallitukselle osoitetut määrärahat tietojärjestelmien kuntoon saattamiseksi voitaisiin käyttää tämän byrokratian voitelun sijaan esimerkiksi alkutuotannon kestäväen kannattavuuden parantamiseen eri tavoin. Normitusta ja sääntelyä on purettava tarkoituksenmukaisesti, viljelijälähtöisesti, ja normituksen soveltamiseen on turvattava yhdenmukaiset käytännöt. Viranomaisten ja virkamiesten on kyettävä ratkaisemaan samat asiat yhtenevällä tavalla riippumatta siitä, missä päin maata tai miten päätös tehdään.

Lainsäädännön ja viranomaisen on tunnistettava ero myöhästymisissä ja laiminlyönneissä sanktiojärjestelmän soveltamisen osalta. Tukisanktiot on kohdennettava vain siihen tukeen, missä laiminlyönti tapahtuu. Eläimistä, ympäristöstä ja itsestään pitää huolta parhaiten sellainen viljelijä, jota ei kuormiteta kohtuuttomasti byrokratialla ja joka saa työnsään keskittyä olennaiseen. Kotimaisten toimien lisäksi virtaviivaistamisen ja kohdentamisen linjauksia pitää voida ulosmitata myös EU-tasolla. Maatalouden tuet on tulevaisuudessa kohdistettava yhä paremmin aktiiviviljelijöille.

Toinen keskeinen tapa parantaa kannattavuutta on hakea markkinoilta parempaa tuottoa. Myös kotimarkkinoilta pitää löytyä arvostus kotimaiseen lisäarvoon ja ruuan puhtautteen ja laatuun, jotka ovat vertaansa vailla koko maailmassa, sekä niiden varmistamiseen. Kyse ei ole pelkästään tuottajasta, vaan koko työstä arvoketjussa, mikä palvelee tuotteen loppukäyttäjää, kuluttajaa. Pidän tärkeänä valtioneuvoston periaatepäätöstä julkisten ruoka- ja elintarvikehankintojen osalta sekä hankintalain uudistusta.

Vahvistamalla maaseudun kilpailukykyä puhtaasta ja turvallisesta ruuasta voisi tulla uusi vientiveturimme maailmalle. Panostamalla korkeatasoiseen ja monipuoliseen kotimaiseen maatalous- ja elintarviketutkimukseen edesautamme uusien laadukkaiden tuotteiden ja raaka-aineiden jalostusarvon kehittämistä. Suomen olosuhteissa maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky perustuu tulevaisuudessa yhä enemmän kaikkien ruokaketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen sekä innovaatioiden kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon. Jopa digitalisaatiolla on suuria mahdollisuuksia maa- ja metsätalouden saralla.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla haluan omalta osaltani kiittää ja toivottaa rauhallista joulua.

20.49 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Minä olen Joensuun kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, ja kuntaliitosten myötä meille Joensuussa on tullut paljon maaseutualueita osaksi kaupunkia, ja olemme myös valtuustossa pohtineet, miten koko Joensuuta kehitetään tasapuolisemmin ja miten kaikkia kuntalaisia kuullaan.

Kylien elinvoimaisuuden ylläpitäminen on maaseutualueiden kehittämisessä tärkeää. Edustaja Jarvakin taisi tästä samasta asiasta täällä jo puhua. Kyläyhdistyksellä on tärkeä rooli paikallisen yhteisöllisyyden ja identiteetin säilyttäjänä ja myöskin monipuolisen toi-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

minnan organisoijana. Kylissä, joissa on aktiivinen kyläyhdistys, kyläläiset ovat aktiivisempia myös koko kunnan ja kaupungin kehittämisessä. Näin olen huomannut.

Eli kyläyhdistysten toiminnan tukemiseen kannattaisikin panostaa huomattavasti nykyistä enemmän, sillä se on tärkeä osa maaseudun kehittämistä ja maaseutualueiden pitämistä houkuttelevana asuinpaikkana.

20.50 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmuni nosti keskusteluun ahman, tuon eteläisen poronhoitoalueen vitsauksen. Eli ahma ei ole meillä enää mikään harvinainen eläin. Kotikylälläni on havaintoja ihan viikoittain, ja tämä arka eläin on tullut niin röyhkeäksi, että lintulaudalta tulee ryöstämään linnunruuat ja jäähtymässä olevasta lihakattilasta lihat.

Jos ajatellaan poronhoitajien näkökulmasta tätä asiaa, niin nämä suurpedot ovat jo ihan merkittävä taloudellinen uhka porotaloudelle. Eli näitten poronhoitajien työ on muuttunut siitä poron hoitamisesta suurpetovahinkojen estämiseen ja näitten petojen tappamien porojen etsimiseen. Tässä ei ole mitään järkeä, että poromiehelle tulee suurin osa tulosta petovahingoista. Yksi ongelma on juuri se, mihin edustaja Jarva viittasi: poronhoitoalueella olevat ongelmat siinä, että porot tottuvat siinä kotipihassa ihmisiin ja hyvin helposti tulevat sitten pihoille haitaksi. Nämä ongelmat meillä pitää pystyä kyllä ratkaisemaan.

Minä panen uskoni tuohon yhteistyöfoorumiin, jonka avulla pyritään nyt löytämään keinoja siihen, miten näitä poronhoitoalueen ongelmia ratkaistaan. Tietenkin meillä pitää valmistautua siihen, onko tulevalla hallituskaudella sitten poronhoitolain tarkastelu, tarvitaanko siihen muutoksia, että saataisiin tasapaino nytten tähän porollisten ja porottomien ongelmaan, mitä nytten poronhoitoalueella silloin tällöin esiintyy.

20.52 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta on lisännyt maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokkaan 50 000 euroa Tampereen yliopiston yhteydessä toimivan FICAM-vaihtoehtomenetelmäkeskuksen valtionapuun, ja se käytetään eläinkokeita korvaavien vaihtoehtoisten tutkimusmenetelmien kehittämiseen. Tämä 50 000 euron määrärahalisäys on hieman pienempi kuin mitä valiokunta myönsi tälle vuodelle, mutta niukkojen resurssien oloissa hyvä näinkin.

Eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien kehittäminen on eettisesti tärkeää tutkimustyötä, jota valiokunta ja nähtävästi myös koko eduskunta haluavat tukea. Ja paitsi eettisesti, tämä tutkimus mahdollistaa myös taloudellisesti merkittäviä uusia näköaloja. Varsinkin solubiologiaan liittyvillä kasvavilla markkinoilla on hyviä kasvuedellytyksiä.

FICAM onkin ainoa Suomessa toimiva EU-komission hyväksymä alan kansainvälinen testilaboratorio. Sen toiminta perustuu EU-direktiiviin, jonka mukaan eläinten käyttöä tulee vähentää tutkimuksessa ja opetuksessa ja korvata mahdollisuuksien mukaan eläinkokeettomilla menetelmillä. Vaihtoehtomenetelmät mahdollistavat myös tarkemmat ja luotettavammat tutkimustulokset, sillä eläinkokeissa kemikaalit voivat vaikuttaa eri tavalla kuin ne vaikuttaisivat ihmisissä.

Arvoisa puhemies! Tämä FICAMin saama 50 000 euron määräraha on muun muassa mainituilla perusteilla erittäin kannatettava, ja kiitänkin valiokuntaa sen tekemästä määrärahalisäyksestä.

20.53 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Kansainvälisen politiikan seurauksena Suomi on joutunut aika suureksi kärsijäksi, nimenomaan suomalainen viljelijä on joutunut

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

suureksi kärsijäksi. Pakotteet, mitä kohdistettiin Krimin valtauksen seurauksena Venäjälle, ja siitä tulleet vastapakotteet, jotka nimenomaan elintarvikkeitten viennin Venäjälle kielsivät Venäjän päätöksellä, ovat aiheuttaneet varmasti Venäjän kansalaisille hallaa mutta erityisen paljon meidän suomalaiselle elintarviketuotannollemme. Niitä maitotuotteita, mitä saatiin aiemmin Venäjälle vietyä, ei ole nyt pystytty tekemään, joten kun sanktioitten loppuminen ei nyt ole lähinäköpiirissä, niin pitää uusia reittejä ja vientikanavia löytää. Kun meillä on hyvä ja laadukas ruoka, niin meidän pitää pystyä paremmin markkinoimaan sitä eteenpäin. Nämä ovat tärkeitä avauksia, mitä meillä on nyt Kiinaan saatu aikaan, kun sinne viedään maitojauhetta ja sinne lähdetään viemään nyt sianlihaa. Nämä kaksi ovat erittäin merkittäviä tekijöitä. Siellä on suuret, laajat markkinat, siellä on syöjiä paljon, siellä on elintarvikkeiden tarvitsijoita.

Mutta vielä enemmän meidän pitäisi kiinnittää huomio siihen, kuinka me saamme suomalaisesta hyvästä ruoasta rakennettua paremman brändin, niin että se on myös muuallakin maailmaa halutumpaa tavaraa. Minä luulen, että tässä on eniten kysymys siitä, kuinka me osaamme sitä meidän elintarvikettamme markkinoida. Meillä on puhtain ruoka, mikä nimenomaan juontaa juurensa siitä, että meillä ei antibiootteja käytetä siinä määrin ruuantuotannossa. Muun muassa tämän laatutekijän ansiosta mutta myös muitten, puhtaan veden ja tämän eettisyyden ansiosta, kun meillä pystytään jäljittämään kaikki hyvin, tämä pitää pystyä paremmin brändäämään. Esimerkiksi Ruotsi tekee tämän huomattavasti paremmin kuin me. Miksi mekin (Puhemies koputtaa) emme pystyisi? Tähän on se huomio kiinnitettävä.

20.56 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Näin viimeisenä puheenvuorona tähän maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan haluan nostaa esille vielä yhden asian, jota pidän Suomen kannalta äärimmäisen tärkeänä, ja se on jäänyt tässä keskustelussa ehkä liian pienelle huomiolle, ja se on huoltovarmuus. Kotimainen elintarviketuotanto pellolta ruokapöytään saakka, tämä väli, pitää tämän kansakunnan terveenä ja voimallisena pitämään tämän Suomi-nimisen valtion kunnossa. Ilman tätä ketjua, jos emme tätä ketjua kunnolla hoida, olemme riippuvaisia ulkopuolisista valtioista, ja se tuo meille isoja ongelmia sen jälkeen. Kuvitelma tai unelma siitä, että maailmassa ei tulevaisuudessa ole kriisejä, lienee viime syksyn aikana haihtunut tuuleen — se unelma siitä, että maailma on kriisitön. Meidän pitää huolehtia siitä, että ruuassa, ruuantuotannossa, raaka-ainetuotannossa olemme täysin omavaraisia. Se ei tällä hetkellä läheskään toteudu, mutta kaikki mahdollisuudet siihen on olemassa. Maatalous tarjoaa tämän hyvän asian.

Myös metsätalouden puolella meillä on energiapolitiikassa erittäin paljon omavaraisuuteen tehtävää työtä, siihen päämäärään pääsemiseksi tehtävää työtä. Jos me halumme käyttää metsien kasvun hyväksi, me pystymme sen 10 miljardin euron energiantuonnin helposti puolittamaan, jos siihen oikeasti paneudumme. Mutta jos lähdemme siitä lähtökohdasta, että tuotamme vain yksittäisille tahoille suurta voittoa ja valtio ei pysty sitä ohjailemaan, niin silloin meidän on siitä päämäärästä luovuttava, mutta silloin me luovumme myös isosta määrästä työpaikkoja, isosta määrästä hyvinvointia ja ennen kaikkea siitä, että suomalaiset metsät hoidetaan. Yksikään kaunis männikkö, kuusikko tai koivikko ei ole sellainen, ellei siihen ihmisen käsi koske. Se luonnontilainen metsä, mistä unelmoidaan aina, on valtava ryteikkö, eikä siinä ole mitään näkemisen arvoista. Nämä tällaiset kauniit hongikot, mitkä mielikuvissamme näemme hyvänä metsänä, ovat kaikki ihmisen käden töitä. Siihen toki luontoa on tarvittu, että se on lähtenyt kasvuun, mutta se on hoitotyön tulos, että se ko-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

mea hongikko huojuu ja kasvaa marjoja ja sieniä ja monta muuta hyvää asiaa suomalaisille ja kaikille ihmisille täällä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan toivottaa puhemiehelle, niin kuin kaikille edustaja-kollegoillekin, riemullista Vapahtajamme syntymäjuhlaa ja samalla toivotan teille kaikille oikein hyvää uuttavuotta!

20.58 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Maaseudun rakennekehityksen myötä maatilat tarvitsevat entistä enempi erilaisia neuvontapalveluja neuvontaorganisaatioilta tai erikoistuneilta neuvonta-alan yrityksiltä. Pienillä valtionavuuilla on voitu saada melko huomattaviakin lisäyksiä ja tilojen toiminnan kannattavuutta parannettua. Neuvontayrityksiltä tila on saattanut saada myös konkreettista apua tuottavuuden kehittämiseen, osaamisen lisääntymiseen, investointeihin ja jopa velkajärjestelyihin. Tilalle tuleva ulkopuolinen henkilö voi olla myös ratkaiseva henkinen tuki ja lisävoimavara viemään maatilán asioita oikeaan suuntaan. Näin voidaan välttyä turhilta konkurseilta ja henkilökohtaisilta tragedioilta.

Valiokunta on lisännyt mietinnön mukaan tälle neuvontajärjestöjen momentille 1,9 miljoonaa euroa, josta ProAgria ry:lle on lähes koko potti jaettu. Itse kannan huolta monista muista neuvonta-alalla — yksityisistä yrityksistä, jotka ovat kehittäneet erikoisosaamistaan maatalouden eri taloudellisiin tilanteisiin — ja nämä yritykset nyt kilpailevat sitten supistuvilla vapailla markkinoilla voimakkaasti tuettua neuvontajärjestöä vastaan.

21.00 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Metsätaloudesta muutama sana.

Ensinnäkin nämä Kemera-järjestelmän ongelmat on tärkeää saada ratkaistua, ja metsien hoidossa ja uudistamisessa on erittäin tärkeää, että siinä toiminta pyörii ja voidaan varmistaa metsän hyvä hoito ja kasvu tulevia tarpeita varten.

Arvoisa puhemies! Tässä menneinä päivinä on keskusteltu muun muassa metsälahjavähenhnyksestä, ja siinä yhteydessä oli esillä, että Suomessa on hankkeita — muun muassa Kemijärvellä, Kemissä, Pietarsaaressa, Kuopiossa ja ennen kaikkea Äänekoskella käynnissä oleva hanke — joissa puun käyttö lisääntyy voimakkaasti. On syytä kantaa huolta siitä, että kaikki nämä ja muut mahdolliset hankkeet, muun muassa biotalouden hankkeet, saavat raaka-ainetta. Kysyntä kasvaa, siinä on vaara, että puun hinta sitten nousee, mikä on tietysti puun myyjille hyvä asia, mutta jos se nousee kohtuuttomasti, niin teollisuuden kilpailukyky saattaa siitä kärsiä. Siksi on tärkeää, että sellaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan tasainen puun myynti, ovat käytössä.

Sosialidemokraatit vaativat tässä taannoin täällä keskustelussa metsäverouudistusta vastustaessaan kaikkea muuta, mutta he eivät kertoneet, mitkä olisivat heidän uudistuksensa pääkohdat. Olisin odottanut ja toivonut vastuulliselta, isolta puolueelta ilmoitusta, miten he haluavat metsäverouudistusta toteuttaa.

Arvoisa puhemies! Vielä totean, että Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kärkihanke on myös hyvin tärkeä ja siihen tässä on varattu 5 miljoonaa euroa metsätiedon ja sähköisten palveluiden kehittämishankkeeseen.

21.02 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tukimaksatusten turvaamisen, turhan byrokratian karsimisen ja sitä kautta maatalouden tuotantokustannusten laskemisen ja hallinnon sujuvoittamisen lisäksi tarvitsemme maatalouden kannattavuuskriisin ratkaisemiseen nykyistä oikeudenmukaisempaa tulonjakoa elintarvikeketjuun, eikä tämä välttämättä

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

tarkoita sitä, että elintarvikkeiden hintojen tarvitsisi nousta, vaan sitä, että niistä maksettava hinta pitää saada jakautumaan nykyistä tasapuolisemmin.

Suomalaisessa, käytännössä kahden kaupan järjestelmässä harjoitettu elintarvikkeiden halpuuttaminen on maksatettu pääosin suomalaisilla maataloustuottajilla. Gallup Elintarviketiedon selvityksen mukaan kaupan halpuutus on laskenut kuluttajien elintarvikkeista maksamaa hintaa yhteensä noin 1 200 miljoonalla ja samaan aikaan tuottajahinnat ovat laskeneet yli 900 miljoonaa. Eli kauppa ei todellakaan ole ottanut halpuutusta katteestaan kuin neljäsosan osalta, vaikka kaupan edustajat ovat väittäneet, että halpuutus on rahoitettu kokonaan kaupan katteista ja kustannuksista.

Arvoisa puhemies! Tilanne on siis kestämätön. Onkin hyvä, että ministeri Tiilikainen on kutsunut kaikki elintarvikeketjun osapuolet yhteisen pöydän ääreen keskustelemaan keinoista, joilla tulonjako saadaan nykyistä oikeudenmukaisemmaksi, takaisin kestäväälle tasolle, joka turvaisi kaikkien ketjun osien kannattavan tulevaisuuden. Tiilikaisen keskusteluissa pyritään vapaaehtoisein toimenpiteisiin elintarvikeketjun läpinäkyvyyden, kestävyys- ja oikeudenmukaisuuden parantamiseksi. Toivon, että nämä vapaaehtoiset keskustelut johtaisivat tuloksiin. Kannatan vapaaehtoisuutta tässäkin asiassa, mutta jos emme vapaaehtoisista tiedä pääse nykyistä oikeudenmukaisempaan tulonjakoon, sitten meidän pitää edetä lainsäädännön kautta tasapainon ja oikeudenmukaisuuden saavuttamiseksi elintarvikeketjussa.

21.04 Pertti Hakanen kesk: Herra puhemies! Edustaja Pylväs otti täällä neuvontajärjestöjen tuen ja avustukset esille. Tietysti vuosia sitten jo perustettiin Neuvo 2020 -järjestelmä, johon myöskin varmaan Pylvään viittaamat yksityiset yritykset neuvontajärjestön rinnalle pystyvät tuottamaan palvelua ja josta viljelijät pystyvät sitä kautta saamaan myöskin asianmukaiset avustukset siihen neuvontatehtävään. Ollaanko tässä nyt sitten ikään kuin kääntämässä selkää sille yksityiselle sektorille? Ehkä vähän, ehkä ei.

Sitten ottaisin vielä huomioon myös sen, että meillä on paljon niin maito- kuin lihapuolellakin tuottajaosuuskuntien perustamia hankintayhtiöitä, joilla on spesiaaliosaamista juuri nimenomaan sillä tuotannon sektorilla ja jotka haluavat myöskin neuvoa sitä omaa osuuskunnan jäsentään, tuottajaa, ja sitä kautta ovat myöskin poissa tämän Neuvo 2020 -järjestelmän piiristä. Mutta ProAgrian vahvan roolin neuvonnan tuottajana jokaiselle tuotantosuunnalle minä näen kyllä äärimmäisen vahvana ja sillä tavalla myöskin tarpeellisen tulevaisuudessakin, niin että voidaan saada myöskin tutkittua neuvontatietoa ja sellaisia analyyseja, joita me tarvitsemme erityisesti tulevaisuudessa, kun tilat kehittyvät ja tilakoko kasvaa.

Mutta niin kuin tuossa Pylväs oli huolissaan siitä, millä tavalla tämä markkinatilanne sitten elää tuolla kentällä, niin kyllä minä toivon myöskin sitä, että tämä Neuvo 2020 pystyisi nyt paremmin palvelemaan kaikenlaisia yrittäjiä — tai ei kaikenlaisia mutta asiantuntevia yrittäjiä — ja niin, että myöskin se viljelijäväestö tietää ne palveluntuottajat, jotka ovat tämän Neuvo 2020:n piirissä, koska minä väitän, että tänä päivänä viljelijät eivät taida tietää ihan kaikkia palveluntuottajia.

21.06 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Savio nosti tämän FICAMin eli eläinkokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmäkeskuksen rahoituksen ja käyttikin hyvän puheenvuoron tästä kesuksesta, joka kehittää ihmisperäiseen solu- ja kudostuotantoon perustuvia testimenetelmiä, joilla voidaan korvata eläinkokeita. Tämän kes-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

kuksen työ on ollut menestyksestä kansainvälisestäikin, ja etenkin solubiologia-alueen voimakkaasti kasvavilla markkinoilla on suurta taloudellista potentiaalia. Näillä eläin-kokeettomilla menetelmillä voidaan saada kansantaloudellisia säästöjä eläin-koekulujen vähenemisenä sekä tarkempina ja tehokkaampina tutkimustuloksina. Eläintestien luotettavuus mallintaa ihmisvaikutuksia on huono, ja monessa tapauksessa se on alle 50 prosenttia. Tästä syystä viranomaiset, teollisuus ja tiedeyhteisö tarvitsevat paremmin ihmistä kuvaavia menetelmiä.

Mielestäni se on hyvä, ja kiitänkin hallituspuolueen edustajia tästä pienestä lisämäärärahasta — 50 000 euroa — mutta tämä on hyvin pieni rippunen siitä, mitä itse asiassa FICAM on vuosia pyytänyt ja tarvitsee. Jos menee FICAMin sivuille, huomaa, että siellä pyydetään muun muassa yksityislahjoituksia linkin takaa. Huomenna on mahdollisuus kaikkien kannattaa määrärahalisäystä — 500 000 euroa FICAMille — joka paremmin vastaa näitä tarpeita.

Arvoisa puhemies! Vielä suurpetopolitiikasta, mikä on noussut täällä keskusteluun. Suurpedot kuuluvat Suomen luontoon, ja kannanhoidollisessa metsästyksessä on syytä noudattaa varovaisuusperiaatetta. Tämä viimeksi annettu kiintiöhän oli aivan liian suuri, kun otetaan huomioon häirikkösudet ja salakaadot, joita valitettavasti tapahtuu. Haluan korostaa ennalta ehkäiseviä menetelmiä, kuten paikallisten osallistamista susikannan hoitoon, yhteistyöryhmiä (Puhemies koputtaa) susialueille, avointa keskustelua ja koulutettuja petoyhdyshenkilöitä sekä petoaitatarvikkeita.

21.08 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Metsätaloudesta. Ensinnäkin, kun biotalous ja metsät olennaisena osana sitä ovat meidän näitä kärkihankkeita, on hyvä, että siihen eteen nyt tulee konkreettisia toimenpiteitä niin ikään.

Lähdetään liikkeelle sukupolvenvaihdoksista. Meillä on äärimmäisen pirstoutunut metsänomistajarakenne, kun perikuntien kautta alkaa olla omistusta useammassakin sukupolvessa ja laajasti ja välttämättä näillä metsänomistajilla ei ole juurikaan kosketusta siihen itse metsään, mitä omistavat. Sukupolvenvaihdoksia edistämällä metsälahjavähennyksellä, joka ensi vuonna nyt sitten tulee, pystytään edesauttamaan sukupolvenvaihdoksia. Tämähän tietysti edellyttää puun myyntiä tai muuta tuloa tästä metsänomistajuudesta. Toivon mukaan tämä on nyt yksi niitä ratkaisevia keinoja siihen, että spv:t myöskin etenevät.

Mitä muuten tulee tähän metsien käyttöön, niin tällä hetkellä, kun metsät kasvavat enemmän kuin mitä niitä pystytään hyödyntämään, puun hyödyntäminen — meille nousee nyt useita biotehtaita: Äänekoskella on iso biosellulalaitos, ja sitten tulee näitä biopolttoainetehtaita muun muassa Pietarsaareen, Kajaaniin, Pohjois-Savoon ja niin edelleen — on mitä parasta valtiontalouden elvyttämistä ja niitä voimavaroja, joita me Suomessa pystymme kestävästi käyttämään.

Ja vielä loppuun: Puurakentaminen. Kyllä siihen on kiinnitettävä nyt erityistä huomiota. Meillä on paljon sisätilaongelmia Suomessa, ja kun me haluamme kestävästi rakentamista tehdä, mikä edesauttaa niin suomalaista elinkeinotoimintaa kuin myös homeongelmien poistumista, puurakentaminen on tähän ratkaisu.

21.10 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Suurpetoasioista poronhoitoalueella, ensinnäkin karhun osalta:

Karhujen määrä on lisääntynyt todella paljon, ja nyt sitten olisi tärkeää, että saataisiin uusi karhukannan hoitosuunnitelma aikaiseksi mahdollisimman pian. Tälle vuodelle

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

myönnettiin huomattavasti lisää näitä karhujen poistolupia, ja yllätys yllätys poronhoito-alueella ne karhut saatiin metsästettyä jo hyvissä ajoin syksyllä, toisin kuin aikaisempina vuosina. Tämä tarkoittaa vain sitä, että karhujen määrä on lisääntynyt todella paljon.

Karhu on minun mielestäni kaikkein pahin peto sen takia, että se aiheuttaa vahingot kesällä. Kesällä, kun karhu tappaa poron, vasan tai aikuisen, siitä ei jää mitään jäljelle, elikkä niitä korvauksia ei pystytä maksamaan ollenkaan näille vahingonkärsijöille. Karhujen osalta olisi minun mielestäni ainoa olennainen tapa estää niiden poroille aiheuttamia vahinkoja se, että saataisiin tämä ennakoiva vahinkoja aiheuttavien karhujen poistaminen. Tämä poikkeaa kevätpyyntistä sillä tavalla, että kun on selvästi tiedossa, että sillä alueella on karhu tai karhuja tulossa, jotka aiheuttavat todella paljon vahinkoja, niin tällainen karhu pitäisi pystyä poistamaan siltä alueelta.

Sitten ilveksestä: Ilvesten määrä on viimeisten vuosien aikana kasvanut todella rajusti. Siihen meidän pitäisi pystyä puuttumaan koko maassa. Erityinen ongelma ilveksen osalta on Oulangan kansallispuistossa. Sieltä niitä pitäisi pystyä poistamaan, mutta kun sen puiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa puhutaan vain karhun ja suden poistamisesta, niin siellä ei pystytä sitten ilveksiä poistamaan ollenkaan, ja tähän pitäisi pystyä tekemään korjaus.

Seuraavaksi susi: Sudesta on nyt tulossa uusi asetus, mutta tässä asetuksessa pitää huomata se, että poronhoitoalueen nykyiseen tilanteeseen ei saa tulla mitään muutosta. Nykyisessä suden kannanhoitosuunnitelmassa on määriteltä, että poronhoitoalue ei ole susikannan lisääntymisaluetta, ja tämän vuoksi susiasetuksen perusteella poronhoitoalueelle saadaan suden poistolupa aina, kun se aiheuttaa erityisiä vahinkoja. Nyt sitten vain tällä hetkellä on poronhoitoalueella liikkeellä yksi todella erityisen, erityisen pahoja vahinkoja aiheuttava susi. Se on vielä elossa. Monetkin poistoluvat on sille kyseiselle sudelle jo saatu, mutta sitä sutta ei ole saatu hengiltä. Tämä susi on nytten vähässä ajassa aiheuttanut Lapin maakunnan puolella vahinkoja 51 700 euron edestä porotaloudelle. Lisäksi se on aiheuttanut vahinkoja myös Pudasjärven puolella. Raatoja eli kuolleita poroja on tällä hetkellä tämän kyseisen suden jäljiltä jo yli 80 kappaletta — eli tämä on todella pahasti vahinkoja aiheuttava susi — ja kulut poromiehille tämän poistamisyrityksistä ovat olleet jo nyt 15 000—25 000 euroa. Valtio ei osallistu näihin kuluihin ollenkaan, ja nyt meidän pitäisi saada semmoinen muutos aikaiseksi, että kun poronhoitoalueella on tällainen erityisen pahoja vahinkoja aiheuttava eläin, niin sen poistamiseen osallistuisi valtio, ettei se jää yksin elinkeinonharjoittajien tehtäväksi.

Sitten viimeisenä näistä petoeläimistä on ahma: Ahmakannan hoitosuunnitelmassa määriteltiin, että ahmoja voidaan poistaa, eli siis käytännössä tappaakin. Mutta asetusta ei ole vielä saatu aikaiseksi. Kaksi vuotta ovat poromiehet odottaneet tätä asetusta, ja toivottavasti nyt tämä asetus saataisiin aikaiseksi sillä perusteella, että on selvinnyt, että poronhoitoalueen eteläpuolella on todella paljon ahmoja. Vielä kysyn uudelleen sen kysymyksen: tunnetteko muuten ahman jäljet, tunnetteko ahman? (Toimi Kankaanniemi: Ei!) Se on monelle yllätys, että täällä Etelä-Suomessakin niitä ahmoja on yllättävän paljon. Opetelkaapa ahman jäljet, ja te huomaatte, että ei se yhtään haittaa, vaikka poronhoitoalueelta poistettaisiin erityisiä vahinkoja aiheuttavia eläimiä.

21.15 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Kesäkuussa hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätös vastuullisista hankinnoista julkisissa elintarvike- ja ruokapalveluissa. Taavoitteena on osana kärkihankkeita edistää sellaisia hankintoja, joiden tuottamisessa on noudatettu kansallisen lainsäädännön mukaisia hyviä tuotantotapoja. Parhaillaan on käyn-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

nissä hankintakriteerioppaan laadinta. Tämä on valtioneuvostolta hieno linjaus. Onkin ollut varsin ihmeellistä, että saporottomia sikoja ja nokattomia kanoja on saatu tuoda suomalaisen ruokapöytään, maahan, jossa tuotetuilta sioilta vaaditaan saporot ja kanoilta nokat. Eläinten hyvinvoinnin pitää olla myös tänne tuotavien elintarvikkeiden ehdoton peruste suomalaisen tapaan. Siksi on hyvä, että hallitus on julkisiin elintarvikehankintoihin puutunut reippaasti yhtenä maatalouden ahdingon helpottamisen keinona.

Elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantaminen ja myös elintarvikkeiden vienti on otettava entistä tärkeämmäksi tavoitteeksi. Ministeri Tiilikaisen delegaatio on tehnyt matkoja ympäri maailmaa asian eteenpäinviemiseksi. Ministeri on edistänyt viennin merkittävää avaamista muun muassa Kiinaan, Japaniin ja Iraniin. Kiinan kanssa on syksyllä allekirjoitettu uusi protokolla kauran vientiä varten sekä saatu hyväksyntä sianlihan viennille. Lisäksi on edistetty siipikarjanlihan vientiä Etelä-Koreaan ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden vientiä eteläisen Afrikan maihin.

Venäjän ja Euraasian talousliiton alueelle vietävien tuotteiden viennin valvontajärjestelmää on kehitetty toimivammaksi, tehokkaammaksi ja paremmin vientiä edistäväksi. Vastaavanlaista vientivalvontajärjestelmää on rakennettu tukemaan elintarvikkeiden Kiinan-vientiä. Näistä ponnisteluista saamme kotimaiselle tuotannolle vakaampaa ja tasaisempaa markkinakysyntää.

21.17 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Täällä kyseltiin, onko maatalouden ystäviä vielä salissa, saati sitten SDP:ssä. Kyllä niitä löytyy. (Marisanna Jarva: Löytyi, hyvä!) Tietysti osaselitys on se, että vaimoni tulee Nivalasta, joten olen ollut jo 15 vuotta hyvässä koulussa.

Edustaja Viljanen nosti esille hyvin aiheellisen kysymyksen liittyen keskusliikkeiden ja kaupan kätteisiin, ja siinä ei oikeastaan voi olla kuin samaa mieltä niistä haasteista, mitä tuottajilla on.

Tässä puhuttiin kansainvälistymisestä ja niistä onnistumisista ja niistä panostuksista, mitä Suomi valtiona tekee. Se on hyvä asia, mutta täytyy toki myöntää se tosiasia, että kyllä me olemme vielä ihan alkutekijöissä liittyen kansainvälistymiseen. On hienoa, että ministeri matkustaa, mutta ei Kiinaan myydä, siellä pitää olla läsnä. Sama koskee kaikkia muitakin isoja maita.

Yksi näkökulma, mikä on minulle tullut tutuksi, liittyy maaseutuun ja kyläyhdistyksiin. Olen itse ollut ylläpitämässä ja johtamassakin Päijänteen alueella, meillä Padasjoella olevaa Kelloalumi-Seitniemi-Virmailan kyläyhdistystä. Sitä olisin oikeastaan kysynyt, miten te näette hallituksessa kyläyhdistysten tulevaisuuden. Itse näen ne aika olennaisena osana elämää enkä vain näin mökkiläisen tai kesäasukkaan näkökulmasta. Uskallan väittää, että kaiken kaikkiaan aika pienilläkin panostuksilla saadaan aikaan aika paljon. Joten kysynkin teiltä, hallituspuolueiden edustajat: mitä aiotte tehdä, että suomalainen maaseutu ja sen kylät pysyvät edelleen voimissaan?

21.19 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein, kylillä on aivan olennainen merkitys maaseudun elinvoimaisuuden kannalta. Voin ylpeydellä todeta, että me olemme kollegoja. Itse olen Savolankylän kyläyhdistyksen (Naurua) maa- ja kotitalousseuran puheenjohtaja, ja kylien asia on sikäli tärkeä.

Itse asiassa tässä budjettikirjassa ja tässä eduskuntakäsittelyssä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä kylätoimintaan lisätään varoja, ja tätä valtionapua on mahdollisuus sitten ky-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

läyhdistysten hakea. Näillä varoilla, mitkä pystytään sitten ohjaamaan esimerkiksi kylätoimintojen kehittämiseen, sen aktiivisen toiminnan kehittämiseen ja niin edelleen, pystytään sitä elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä siellä kylällä lisäämään. Joten kyllä tämä hallitus toimii, edustaja Skinnari, kylien puolesta. Voin ylpeydellä näin todeta ja vastata.

21.20 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kyllä täälläkin on tullut illan aikana esille se, että me olemme eduskunnassa hyvin yksimielisiä maatalouden tilanteesta. Minä erityisesti kyllä arvostan teitä kolmea opposition edustajaa, ketkä tunnistatte tämän (Naurua) tälläkin hetkellä, tänäkin iltana, kello 21:n jälkeen — tämä on äärimmäisen hienoa kokea. Ja kun vielä edustaja Skinnari otti noin tärkeän asian äsken esille, niin kyllä tämä hyvä yhteistyö lämpimästi pitää ottaa vastaan myöskin näin. Ja toivon, että viette sinne ryhmille terveisiä, että kyllä täällä illalla, kun puhutaan budjetista ja puhutaan tulevasta vuodesta, olisi ollut kiva, mukava haastaa myöskin teidän kanssanne asioista ja katsoa vähän sitä, onko tämä samanlainen näkemys edelleen säilynyt läpi teidän puoluelinjanne.

Muutaman päivän päästä alkaa Suomi 100 vuotta -juhlavuosi, heti uudenvuodenaaton jälkeisenä päivänä. Varmaan erilaisia tapahtumia on paljon, ja minä toivon ja uskon siihen, että myöskin kotimainen, suomalainen ruoka tulee olemaan hyvin monessa tilaisuudessa ja jopa keskiössä.

Edustaja Viljanen otti esille tuon ministeri Tiilikaisen pyöreän pöydän keskustelun kaupan kanssa, ja kyllä minä toivon, että ensi juhlavuoden aikana, kun meillä kotimainen ruoka tulee tosiaan olemaan keskiössä, tuokin keskustelu tulee sille tasolle, että me olemme läpivalaisseet aidosti tämän koko ketjun, alkutuottajalta teollisuuden kautta sinne kauppaan, syylistämättä ketään, katsomalla sen niin, että me oikeasti voimme todistaa juhlavuonna, kotimaisen ruuan arvokkaana hetkenä, millä tavalla tämä euro tänne ketjuun jakaantuu, ja turvata myöskin sen, että alkavan sadan vuoden aikana kotimainen ruoka tulemaan olemaan arvossaan ja täällä eduskunnassakin myöskin seuraavat sata vuotta on yhteinen laaja näkemys niin hallituksessa kuin oppositiossa.

21.22 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Jatkaisin vielä tästä kylätoiminnasta, josta aikaisemminkin jo puhuin, ja on erittäin hyvä, että tosiaan valtiovarainvaliokunta teki lisäyksen tähän aikaisempaan esitykseen, ja tällä turvataan sitten sitä kylätoimintaa nimenomaan siellä paikallisella tasolla. Toivomme, että saadaan myös tätä uutta sukupolvea tähän kylätoimintaan mukaan siltä osin, että siellä sitä toimintaa on jatkossakin ja että näitä palveluita pystytään siellä tuottamaan.

Kolmas sektori tulee olemaan yhä suuremmassa roolissa ihan omasta halustaan niin harvaan asutuilla alueilla kuin kaupungeissakin jatkossa, ja tämä on erityisesti semmoinen turvallisuuskysymys, tätä on painotettu erityisesti. Meillä ei tuolla harvaan asutuilla alueilla juuri ole sitten välttämättä niitä tiettyjä toimijoita, mitkä ovat aina läsnä tässä taajama-alueella. Siellä tämä kylätoiminta ja ne palvelut, mitä ne tuottavat, entisestään tuovat sitä turvaa ihmisille.

Mutta, arvoisa puhemies, olisin vielä jatkanut siitä, miten niitä ihmisiä sitten siellä maaseudulla on tuottamassa sitä kylätoimintaa ja näitä palveluita esimerkiksi vapaa-ajan asukkailla ja turisteille, joita me nyt odotamme myös Suomeen jatkossakin yhä enemmän, varsinkin tuonne pohjoiseen jatkossa yhä enemmän. Tässä erityinen tekijä tietenkin on se, että siitä työstä maksetaan asianmukainen palkka myös niille, jotka tätä ruokaa tekevät. Mutta sitten meillä, jotka esimerkiksi tällä metsäalalla toimimme, on ollut hyvin pitkään se

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

tilanne, että on ollut hyvin epäkannattavaa: esimerkiksi tuolla puunkorjuupuolella käytännössä on eletty niillä omien metsien tuottamilla tuloilla hyvin pitkään. Se kuulostaa hyvin tutulta täällä maatilapuolellakin.

Tätä puuta nyt tullaan käyttämään enemmän. Tosiaan se 20 miljoonaa mottia vuodessa on mahdollista sen kestävän hakkuusuunnitelman mukaan tätä puunkäyttöä lisätä, ja siinä tulevat nämä biotuotetehtaat, mitä nyt on suunnitteilla, muun muassa uutena kohteena Kainuussa tämä Paltamon biotuotetehdaskanke, (Puhemies koputtaa) jolta odotamme paljon ja semmoista yhtä tiettyä kivijalkaa tälle alalle myöskin tuonne meidän seudulle.

21.24 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Aluksi muutama sana kylätoiminnasta ja 4H-toiminnasta. Nehän ovat joka kunnassa puolueisiin katsomatta, varsinkin 4H-toiminta on nuorten piirissä. Ja sen verran voin itsekkin kehua, että olen kylätoimikunnan puheenjohtajana ollut 10 vuotta, ostimme vanhan aseman, ja siellä on satoja tunteja tehty vapaaehtoista työtä. Emme ole koskaan edes hakeneet mitään rahaa — on maalattu ja tapiseerattu, ja vuosittain järjestellään äitien- ja isänpäiviä ja laskiais- ja pääsiäiskokkoja ynnä muuta. Että olen sitä mieltä, että kyllä kylätoiminnan täytyy perustua aika paljon vapaaehtoisuuteen eikä odotella valtiolta rahoja.

Mutta varsinaiseen puheeseen. Monet yhteiskunnalliset muutokset ovat vaikuttaneet maaseudun tulevaisuudennäkymiin. Palveluiden keskittäminen, liikenneyhteydet ja moni muu asia on pitkällä aikavälillä aiheuttanut maaseudulta muuttoliikennettä kaupunkiin. Suomi poikkeaa maaseudultaan useimmista muista maista, sillä suuri osa resursseistamme, sekä aineellisista että aineettomista, sijaitsee maaseudulla. Maa- ja metsätalous ovat koko maalle tärkeitä, ja maaseudun elinkeinojen edellytyksiä tulee vahvistaa kaikin mahdollisin tavoin. On kaikkien etu, että maaseutu pysyy asuttuna ja elinvoimaisena. "Biotalous ja puhtaat ratkaisut" on yksi hallituksen strategisista painopisteistä. Tehostamalla alkutuotannosta, elintarviketeollisuuden prosesseista ja yhdyskuntien jätteistä peräisin olevien ravinteiden talteenottoa ja järjestämällä tarkoituksenmukainen, kustannustehokas kierrätys sekä edistämällä sektorirajat ylittäviä tuotannollisia prosesseja luodaan uusia taloudellisia mahdollisuuksia, parannetaan ravinneomavaraisuutta sekä vähennetään ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin.

Kotimaista energiatuotantoa nostamalla edistetään haja-asutusalueiden työllisyyttä ja elinvoimaa. Puu on tällä hetkellä tärkein energialähteemme, ja metsiä on hyödynnetty vain murto-osa niiden varannoista. Myöskään turpeen asemaa ei pidä heikentää. Kolmannes Suomen pinta-alasta on suomaata, ja vain vajaa prosentti on energiakäytössä. Suomen kannattaa lisätä myös puurakentamista ja olla näin lisäämässä uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvia ratkaisuja. Lainsäädännöllä on edelleen mahdollista helpottaa kotimaisen ruoan tuotantoa.

Valtiontakaukset ovat yksi hyvä esimerkki, jolla helpotetaan maatalouden toimintaympäristön muutoksista aiheutuneita tilapäisiä taloudellisia vaikeuksia maataloilla. Suurimmat maksuvalmiusongelmat ovat tällä hetkellä maito- ja sikatiloilla, ja ne korostuvat etenkin viime vuosina suuria investointeja tehneillä tiloilla, joilla velkataakka on suuri ja jotka eivät tästä syystä ole ehtineet varautua odottamattomiin hinnanmuutoksiin. Tämä joukko on kuitenkin se, joka tulevina vuosina kannattelee alkutuotantoamme ja sen tason säilymistä kotimaista kulutusta vastaavalla tasolla.

Kehityksen hallitsemiseksi ja maaseudun tarjoaman hyvinvointipotentiaalin hyödyntämiseksi tarvitaan monipuolista maaseutututkimusta ja kehittämistoimintaa. Tässä tehtä-

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

vässä Luonnonvarakeskuksella on tärkeä rooli. Maaseutua käsittelevien kehittämis- ja tutkimushankkeiden tuottaman tiedon avulla voidaan tukea valtakunnallista ja paikallista päätöksentekoa. Tutkittuun tietoon perustuvien päätösten ja valintojen avulla harvaan asutun maaseudun resurssit saadaan hyödynnettyä. Tässä onnistuminen määrittää osaltaan myös biotalouden tulevaisuuden ja hallituksen tavoitteena olevan 100 000 uuden työpaikan kohtalon.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteet tukevat maaseudun elinvoimaisuutta ja kotimaisuusasteen kasvua niin energian- kuin ruoantuotannonkin osalta. Budjettiesityksessä hallinnonalan määrärahat pienenevät viimevuotiseen talousarvioon verrattuna. Kuitenkin varsinkin huonona taloudellisena aikana ja muuttuvassa toimintaympäristössä on ensiarvoisen tärkeää turvata huoltovarmuus ja omavaraisuus pitämällä kotimainen tuotanto mahdollisimman korkeana.

21.29 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Pylväs nosti äsken esille ProAgrialle myönnetyn merkittävän 1,75 miljoonan euron tuen. Pylväs, kuten edustaja Hakanenkin, ilmaisi huolensa siitä, vääristääkö tämä tuki mahdollisesti maatalousneuvonnan markkinoita tilanteessa, jossa osa neuvonnan antajista toimii täysin markkinaehtoisesti ilman tukia, kun samalla ProAgria toimii markkinoilla edelleen merkittävän tasoisen julkisen tuen vauhdittamana.

Yhdyn Pylvään ja Hakasen huoleen osittain. On huomioitava, että ProAgrian tuen taso on laskenut jo paljon ja että valtaosan sen tuloista on tultava ja se tulee suoraan asiakaslaikutuksesta. ProAgrian osalta en niinkään ole huolissani sen valtiontuesta tai valtiontuen markkinavaikutuksista vaan siitä, että reilusti pudonnut tilamäärä on ajanut ProAgrian resursseihin jonkinlaista vinoumaa ja vajaakäyttöä. Tähän ongelmaan ProAgria on pyrkinyt vastaamaan muuttamalla organisaatiotaan ja tehostamalla toimintaansa, aivan kuten pitääkin. Mutta tämä virtaviivaistaminenkaan ei kaikilta osin ole kyennyt turvaamaan sen palveluiden tasalaatuisuutta eri tuotantosuuntien ja alueiden välillä, kuten edustajat Hakanen ja Pylväs tässä jo mainitsivat.

Saamani palautteen perusteella valtiontuen vastineeksi meidän pitääkin saada ProAgrialta palvelulupaus myös palveluiden laadusta. Tällä hetkellä ProAgrian suurimpana ongelmana pidetään usein sitä, että osa sen toimijoista ja palveluista on todella huippulaatuisia samalla, kun osasta näitä ylisanoja ei voi lausua. Siksi yhdyn osittain edustaja Pylvään ja Hakasen huoleen. Neuvonnan markkinoita ei saa sotkea valtiontuella, vaan tuella pitää synnyttää laadukasta neuvontaa tulevaisuuden haasteista selviämiseen kaikille.

21.31 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Haluan olla edustaja Skinnarille täsmällinen ja tähän kylätoimintaan palaan vielä sen verran, että saadaan myös täsmälliset luvut esiin. Eli momentille myönnetään 1 273 000 euroa ensi vuodelle. Itse asiassa valiokunta on pitänyt tätä kylätoimintaa äärimmäisen tärkeänä. Luen täältä sitaatin: "Valiokunta pitää kylätoimintaa erittäin tärkeänä ja korostaa, että valtionavun tarkoituksena tulee olla alue- ja paikallistasolla tapahtuvan toiminnan tukeminen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtionapu on vahvistanut kylien toimintaa." Ja nyt tulee tärkeä: "Rekisteröityneitä kyläyhdistyksiä on yhä enemmän, noin 3 150 kappaletta, ja niiden toteuttamien erilaisten hankkeiden kokonaisarvo oli 20 miljoonaa euroa vuonna 2015." Joten kyllä tähän panostetaan, ja se on hyvä asia, ja tätä hankerahoitusta pitää nyt mahdollisimman hyvin käyttää hyväksi.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

21.32 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Oli aika pienestä kiinni, ettei tehdä tänään tyrvääläistä historiaa täällä eduskunnassa. Erityisen korkealle arvostan varapuhemies Pekkarisen uutta työvuorolistaa. Tuossa kiertävää puhemiestä kun seuraa, niin parin tunnin periodeilla vaihtuu ja tyrvääläinen varapuhemies Satonen ehkä seuraavaksi tulee puhetta johtamaan. Mutta ei silloin kyllä SDP:n edustaja Roos vuonna 83 varmaan osannut arvata, että jonain päivänä tämä voisi olla näin lähellä, kaksi tyrvääläistä todistamassa kutupuhetta.

Arvoisa puhemies! Todellakin tänään on pitkä ilta puhuttu maatalouspolitiikkaa, ja niin kuuluukin. Olemme puhuneet täällä salissa lehmistä, sioista, ketuista, susista, minkeistä, ahmoista, vaikka ties mistä, monista muista eläimistä, mutta tosiaan kuttu on jäänyt mainitsematta. Näin Tyrvällä syntyneenä kyllä täytyy sanoa, herra puhemies, että kyllä tämä loukkaa, kun kutusta ei ole puhuttu vielä sanaakaan, ja ajattelin tämän asian kyllä nyt korjata tähän lopuksi.

Tosiaan vuonna 83 kanssani samalta paikkakunnalta kotoisin oleva silloinen kansanedustaja Timo Roos käsitteli taitavasti kuttua omassa puheenvuorossaan, josta muodostui yllättäen eduskuntaan perinne. Tätä perinnettä on sitten jatkettu täällä jalosti. Olen kuullut huhuja, että esimerkiksi edustaja Pirttilahti käsitteli aikoinaan erittäin ansiokkaasti kuttua viimassa. Samoin edustaja Alatalolla kutun viilutusta esiintyi paikoin voimakkaastikin kuulemma. Tällaiset edeltäjieni merkittävät saavutukset ansaitsevat kyllä tulla mainituiksi, kun kutusta puhutaan täältä pöntöstä. Heille, Pirttilahdelle ja Alatalolle, laitan kyllä ilman muuta sumpit pihisemään tämänkin puheenvuoron päätteeksi. He voivat vilkaista juttua, kun ovat poissa täältä salissa ja eivät ole kuulolla, mitä puhutaan.

Arvoisa herra puhemies! Kuttu ansaitsee minusta enemmän huomiota kuin se tällä hetkellä saa. Kyseessä on kuitenkin todella jalo eläin, joka lypsää noin viitisen litraa maitoa päivässä. Tästä maidosta voidaan tehdä esimerkiksi juustoja. Niin maukkaita herkuja muuten saadaan vain harvoista rinnoista — joo, tämäkin lainaus Alatalon puheesta. Alatalo utareita mainitsi rinnoiksi. Ne tuovat todellista nautintoa moneen hetkeen, kyseiset kutunmaidosta valmistetut juustot siis. Kutunjuusto onkin kotipaikkakuntani Sastamalan Tyrvään perinneherkku ja mielestäni maailman paras juusto. On vähän valitettavaa, että sitä oikeaa, kotitekoista ja käsin tehtyä juustoa ei oikein tahdo enää helposti saada ruokapöytien kruunuksi. Kuttutilojen tuotokset menevät usein suoraan meijeriteollisuuden käyttöön, minkä myötä kotitekoinen kutunjuusto muuttuu aina vain harvinaisemmaksi. Eikä asiaa helpota kutun tunnetusti varsinkin vaativainen luonne. Eläinhän on pääkkö kuin mikä, varsin nuukakin vielä kaiken lisäksi — se ei tule tyrvääläisyydestä. Se ottaa huikkaa jopa omista utareistaan nälän tullen. Paritteluaikaan se taas löytää itse herkästi pukin luokse. Kuttu onkin tehokas lisääntyjä. Kili saavuttaa sukukypsyyden jo noin kolmen kuukauden ikäisenä. Tämän jälkeen se alkaa tuntea vetovoimaa vastakkaista sukupuolta edustaviin suuriin sarviin, aivan kuten monet muutkin lajit.

Arvoisa herra puhemies! Löysin eduskunnan arkistoja selaillessani edustaja Kankaanien vuonna 98 tekemän kirjallisen kysymyksen kuttutalouden edistämisestä. Varsin aiheellinen kysymys vielä tänäkin päivänä. Kysymyksessä kerrotaan, että väittämien mukaan kutun maito parantaisi jopa syöpäsairauksia. Olen tämän myötä entistä vahvemmin sitä mieltä, että kutut ovat tulleet jäädäkseen osaksi suomalaista hyvinvointijärjestelmää. Jopa sote-uudistuskin on vaarassa jäädä kuttujen läpimurron varjoon. (Naurua)

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

Mietin myös tuossa viime vuonna tätä puhetta pitäessäni, saisikohan pukinsarvesta hyvinvointia tukevaa uutetta kuten poronsarvesta. Tämänkin idean (Puhemies koputtaa) kohottava, voimistava ja suoristava vaikutus...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja Hakanen, minä pyydän saada ilmoittaa teille, että teidän puheenvuoronne pituudella ei ole sitten takarajaa. (Naurua)

Hyvä, kiitoksia! Tässä oli muutama liuska jäljellä. Kiitoksia, arvostamani varapuhemies! — Todella tämänkin idean kohottava, voimistava ja suoristava vaikutus on nyt selvitetty aivan viimeistään tulevan ison tauon aikana, ja tällä tarkoitan nyt kyllä nimenomaan taloudellisia vaikutuksia. Muut vaikutukset selvittääköön kukin tahollaan tauon aikana tahi vaikka heti joulunpyhinä.

Oletteko muuten miettineet, että kutusta tulee helposti mieleen myös kutu, joka on lähinnä kaloille tuttua puuhaa? — Kaloistakin tänään on paljon puhuttu. — Joskin termiä viljellään paljon myös muissa yhteyksissä. Mistä johtuu, kuka tietää, että sekä pukista että kutusta on jalostunut arkikieleemme varsin vahvasti paritteluun viittaavia merkityksiä? Tähän en osaa kyllä teille vastata, mutta se on taas yksi argumentti lisää sille, miksi pukinsarviuutteen tehokkuus tulee ehdottomasti nyt selvittää. Nämä ideat tulee kyllä sitten suojata kaikilla mahdollisilla patenteilla, ja alkuperämerkintöjen tulee näkyä mahdollisimman suurilla kirjaimilla, aivan kuin täytyy myöskin muiden kotimaisten ja ulkomaisten tuotteiden alkuperämerkintöjä parantaa kotimaisen tuotannon etujen esiin tuomiseksi.

Kutusta kehitettävien ideoiden selvitystyö voitaisiin aloittaa kyllä mielestäni Pirkanmaalta, miksei sieltä Sastamalan Tyrväältä, joka on maankuulu kuttupitäjä. Siellä on siis maidontuottajia, juustontekijöitä, siellä on vielä asiakkaita. Hannulan Leena tekee hyvää juustoa, Kaasalaisen Tuija — tosi hyviä juustontekijöitä. Löytyy myöskin vanhoista vaakunoista kutun kuvaa, lentopallojoukkueen logossa on pukin kuvat. Lisäksi kirjailija Mauri Kunnas: yksi suosituimmista Koiramäki-hahmoista, Herra Hakkarainen, on unissaan kävelevä pukki — tiesittekö muuten? Todellista kuttupitäjää siis tämä kotiseutuni, todellista kuttupitäjää.

Arvoisa puhemies! Kuttu on eläin, jota on kutsuttu köyhän miehen lehmäksi. Kyseessä on eläin, jonka tuoksu on ammoniakkin katkuinen. Se muistuttaa itse asiassa aika lailla hien tuttua tuoksua, kelle se sitä sitten onkin. Puhumme haastavasta mutta rakastavasta eläimestä, jonka maidosta saadaan maailman parasta juustoa. Minulle tyrvääläisenä tuottajana kuttu symboloi kuitenkin ennen kaikkea puhdasta suomalaista ruokaa, jota tässä maassa tarvitaan nyt sekä tulevaisuudessa. Kutun hikinen tuoksu kertoo siitä kovasta työstä, jota tuottajat tekevät päivittäin pitääkseen oman ruuantuotantomme hengissä. Tähän työhön meidän on yhdyttävä myös täällä eduskunnassa. Jokainen vastuullinen edustaja tämän aistikoon. Tämä puheenvuoro on jo pitkään pidetty puhtaan suomalaisen ruuan puolesta, ja niin on asianlaita myöskin tällä kertaa.

Herra puhemies! Haluan lopuksi kiittää eduskunnan kaikkia virkahenkilöitä, eduskunnan eduskuntaryhmien jäseniä ja erityisesti, totta kai, puhemiehistöä tästä kuluneesta vuodesta ja toivottaa rauhaisaa joulua ja maitotuottoisaa uutta vuotta 2017.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kankaanniemi, normaalista kaavasta poiketen myönnän teille nyt tämän puheenvuoron kuttupuheen jälkeen.

Budjetin alikohta PTK 138/2016 vp

21.41 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Syntyperäisenä tyrvääläisenä koen, että minulla on kunnia kiittää edustaja Hakasta asiantuntevasta ja hyvästä puheesta. Kotonani oli kuttu, joten se on hyvin tuttu, ja myös se kutunjuusto, jota tässä mainostettiin, oli erittäin hyvää ja on varmasti tänäkin päivänä. Eli kaikki pyrkikööt löytämään kutunjuustoa, ja kyllä se syöpäkysymyskin lienee totta.